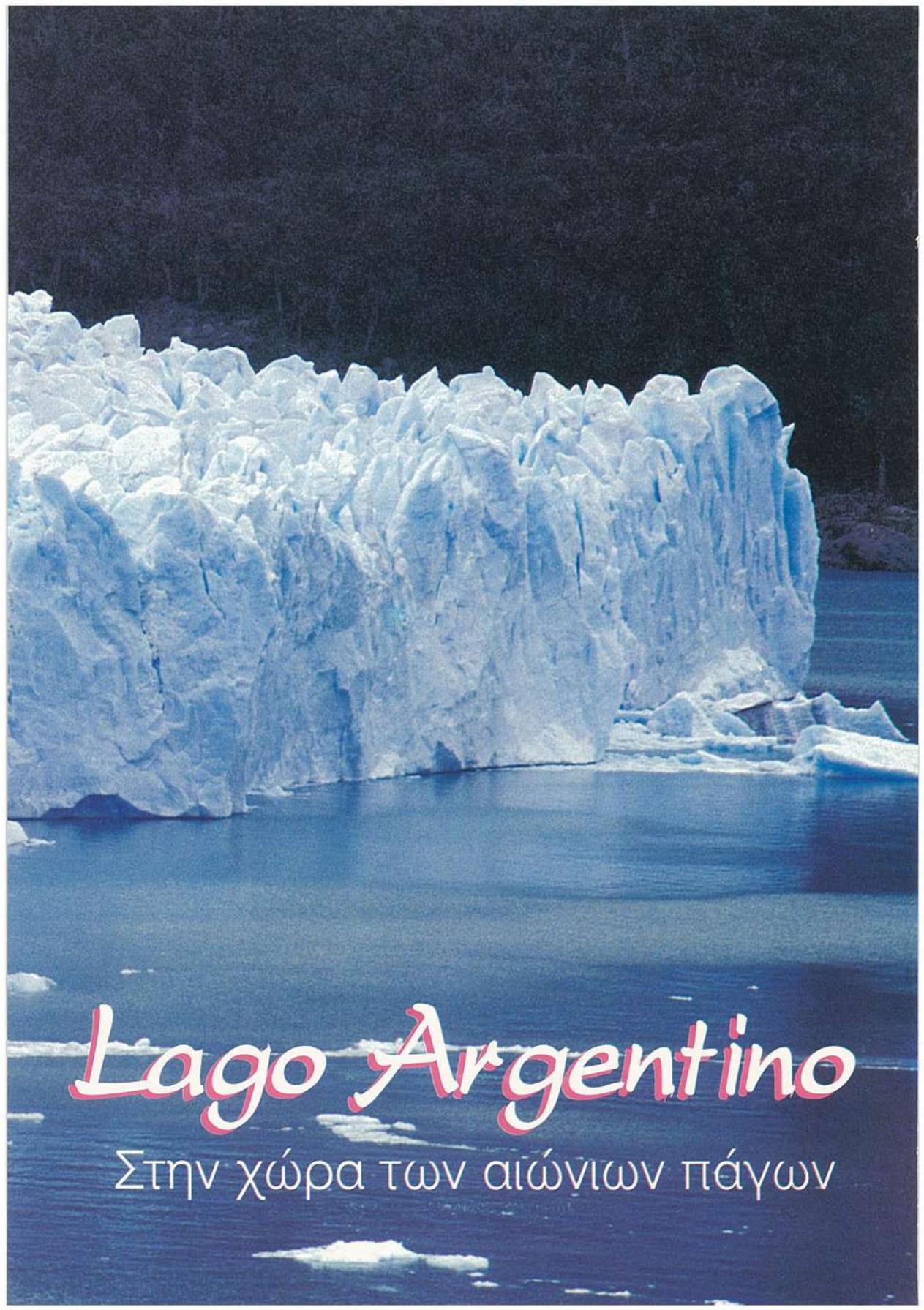

ΣΟΥ ΠΑΠΑΔΑΚΟΥ | ΚΕΙΜΕΝΟ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

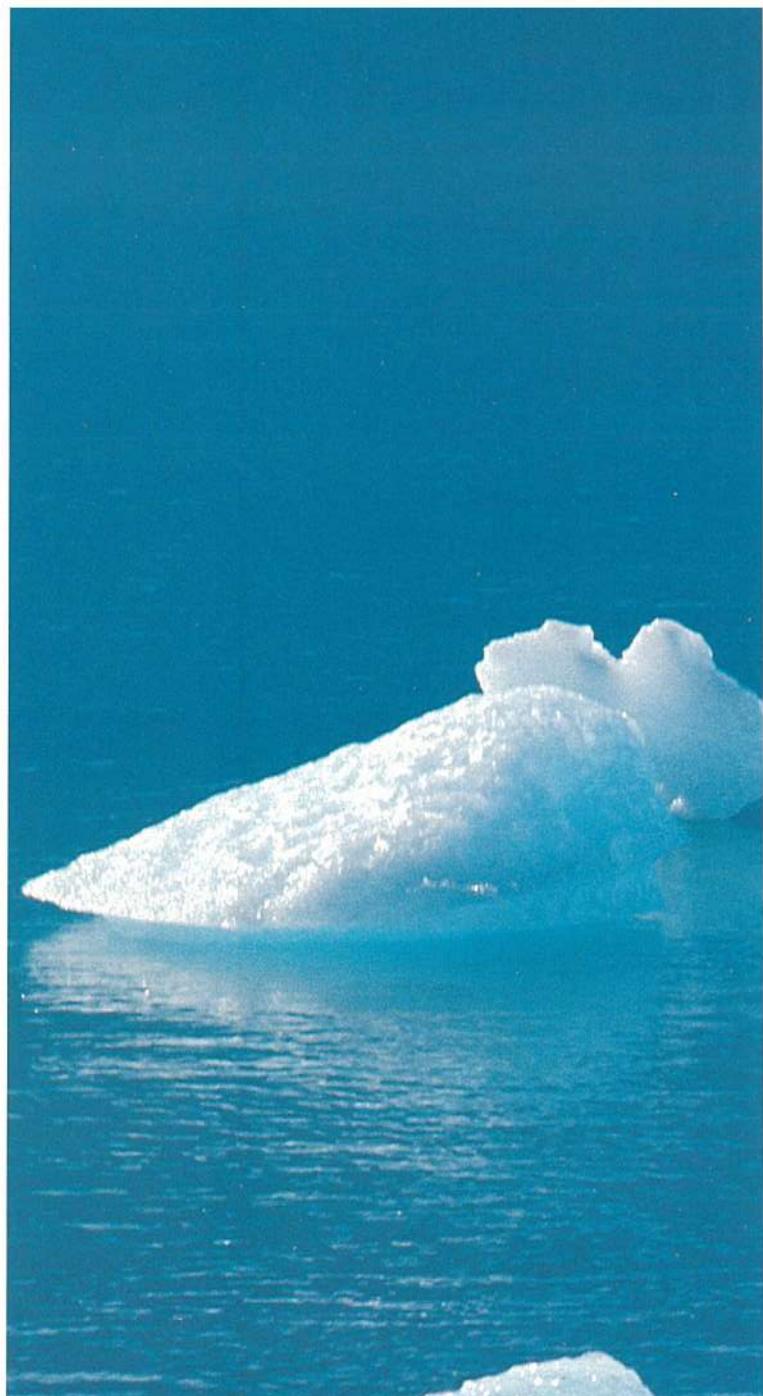
Lago Argentino

Στην χώρα των αιώνιων πάγων

Tο χορευτικό ζευγάρι πάνω στην τεράστια παραλληλόγραμμη πίστα του *Casa Blanca* στροβίλιζόταν στον ρυθμό ενός μαγευτικού αργεντίνικου *tango*.
Το *Verano Portenio*, η καταπληκτική σύνθεση του *Astor Piazzolla* πάνω στην οποία είναι εμπνευστεί ο χορογράφος ακουγόταν τόσο δυνατά από τα πικέα που σε καθήλωνε και σε παρέσερνε μαζί της.

Είχα βρεθεί κάμποσες φορές μπροστά απ' αυτή τη θρυλική πίστα στο *Buenos Aires* να κάνω ταξίδια στη μαγεία του χορού, απλά εκείνο το βράδυ όλα ήταν παράξενα, απλιώτικα.

Και το διαφορετικό ξεκινούσε από την ντάμα...

Mιά μικροσκοπική μυώδης σιθουέττα, με κοντό, μελαχρινό μαλλί, έντονο βάψιμο στα μάτια, γόβα στιλέτο και ένα στενό κολλητό κοντό φόρεμα έβγαζε μιά ενέργεια και ένα δυναμισμό που δεν είχα ξαναδεί ποτέ.

Ήταν ντυμένη στα... άσπρα (!!) πράγμα που τόνιζε ακόμη περισσότερο το κάτι άπλιτο της

βραδιάς. Και όπως στροβιλιζόταν με πατήματα που σ' έκαναν να νοιώθεις τους κραδασμούς της πίστας κατ ευθείαν στην καρδιά σου, οι λημπερές ανταύγειες που έδινε το φως στις άσπρες πούλιες του φορέματός της έπαιρναν αποχρώσεις του γαλάζιου.

Κι εγώ μισοκλείνοντας τα μάτια και αφαιρώντας περιγράμματα από το οπτικό μου πεδίο την

έβηεπα να μεταμορφώνεται, να γίνεται τεράστια και να παίρνει διαστάσεις ασπρογάλαζου παγωμένου γίγαντα!

Ισως νάταν παιχνίδισμα της φαντασίας, ίσως η παράξενη διάθεση που μου δημιουργούσε η ακράτητη ανυπομονοσία μου γιά το ταξίδι της επόμενης μέρας, ίσως το κάτι αυτής της γυναίκας.

Αληθιά όσο οι ρυθμοί και η ένταση του tango δυνάμωναν, τόσο εγώ χανόμουν στα παιχνίδια που μου έπαιζε ο νους και πήγαινα μακριά στην χώρα των ονείρων ταυτίζοντας γιά πάντα στο μυαλό μου την υπέροχη αυτή χορεύτρια με τη βασίσισσα των πάγων!

*Στην χώρα
των αιώνιων πάγων*

Tο επόμενο πρωί που το Boeing 747 των Aerolineas Argentinas απογειώθηκε από το Buenos Aires με κατεύθυνση έναν από τους λίγους τόπους που κρατούσα ακόμη στα όνειρά μου ο μελαχρινός ασπρογάλαζος στρόβιλος ήταν εκεί μπροστά μου σαν έκλεινα τα μάτια.

Ηξερα ότι η προηγούμενη νύχτα είχε σημαδέψει ανεξίτηλα τη μνήμη.

Εκείνο που δεν ήξερα ακόμη ήταν το σημάδεμα της ψυχής που μου επιφύλασσε η πραγματοποίηση εκείνου του ονείρου.

Άξιοθέατο το...τίποτα!

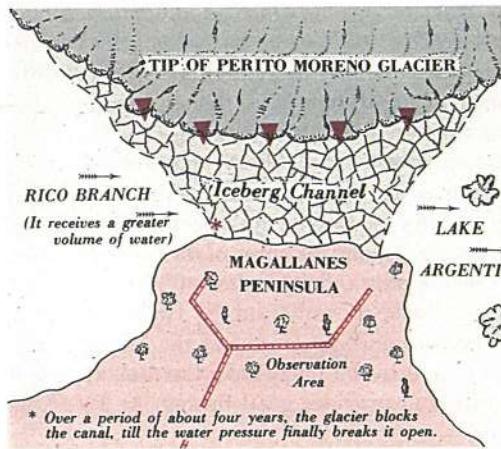
Aπό το παράθυρο του αεροπλάνου ήδη ο τόπος ήταν εντυπωσιακός και με έκανε να νοιώθω ένα ανεξήγητο δέος.

Η Παταγονία ήταν μιά γκριζα επίπεδη γη που από ψηλά φάνταζε εξωπραγματική κάνοντας έτσι να ταυτίζεται η οπτική μου εμπειρία με την ονειρική εικόνα που είχα δημιουργήσει. Και όσο οι εναπλαγές πλήθαιναν στο οπτικό μου πεδίο, τόσο ο κόμπος στο στήθος μου γινόταν μεγαλύτερος.

"Ηξερα" ότι με περίμενε κάτι το συγκλονιστικό.

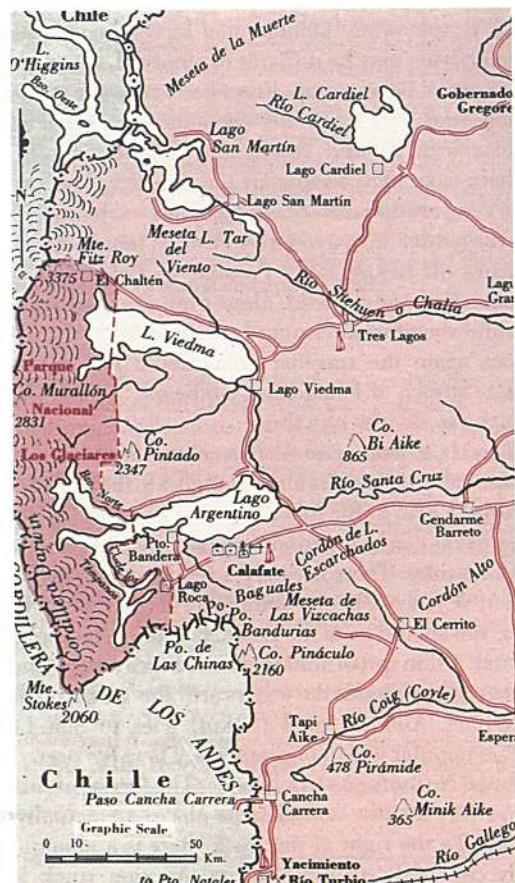
Ομως δεν ήμουν δα και ο αρχαριος ταξιδιώτης γιά να ξεροκαταπίνω στη σκέψη ενός καινούργιου τόπου! Τι στο καλό με είχε πιάσει;

Σχεδιάγραμμα της περιοχής του παγετώνα PERITO MORENO και απεικόνιση των φαινομένου φραγής της διώρυγας με πάγους κάθε τεόσερα περίπου χρόνια.

Xάρτης της ευρύτερης περιοχής του LAGO ARGENTINO.

Η προσγείωση στο Rio Gallegos έγινε με δυνατό άνεμο και βροχή που τόνιζε την αίσθηση της απομόνωσης που ήταν διάχυτη παντού. Το κρύο ήταν τσουχτερό και σε διαπερνούσε μέχρι το κόκκαλο, αλλά έτσι έπρεπε. Δεν θα μπορούσα να φανταστώ γηγενιά, αποδαυστική και ανώδυνη, την πρώτη μου επαφή με τον μαγικό εκείνο τόπο.

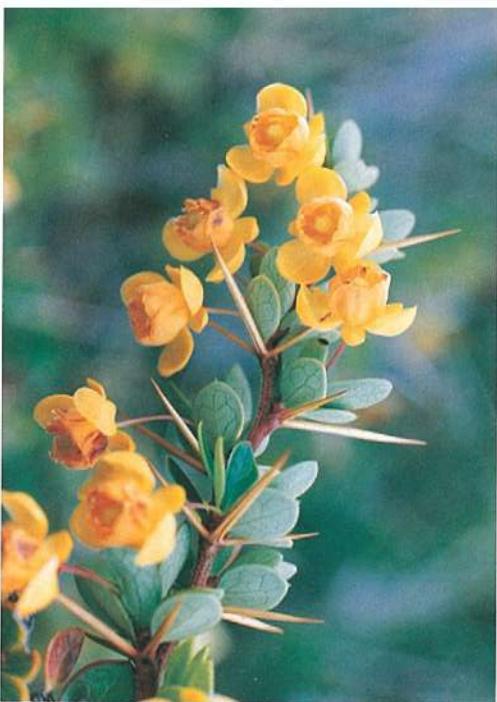
Το μικρό van έμοιαζε ανυπεράσπιστο στον μολυβένιο ουρανό και την ορμή της καταγύιδας που δέσποζαν του αβυσσαλέου χάους της διαδρομής γιά το χωριό El Calafate.

-Χαρακτηριστικό αξιοθέατο του ταξιδίου
το...τίποτα, είπε ο Marianno, που η φωνή του στο μικρόφωνο έπαιρνε διαστάσεις μουσικής και το καθαρό του βλέμμα, που ακτινοβολούσε σε ουρανό και απεραντοσύνη, με καθήλωσε από την πρώτη στιγμή που μπήκε στο van.

Τετρακόσια κινητόμετρα ενός "τύποτα" που, από τη στιγμή που θα καταφέρει να περάσει το κατώφλι του και να εισβάλει στην ψυχή του, γίνεται στη στιγμή τα πάντα. Ενοιωθα να

χάνομαι στο μεγαλείο της απεραντοσύνης. Και ο καιρός, που γινόταν κάθε στιγμή όλο και xειρότερος, έκανε το συναίσθημα ακόμη πιό δυνατό. Στις απέραντες ευθείες της κοιλάδας το van γήινυστρούσε επικίνδυνα. Κάποιοι από τους λίγους συνταξιδιώτες είχαν ήδη φορέσει κέρινες μάσκες στο πρόσωπό τους. Ομως εγώ δεν ένοιωθα καμιά ενοχή που αποθίάμβανα το κάθε λεπτό τόσο πολύ. Ο δρόμος μου φαινόταν ζωντανός που ήξερε τη σπουδαιότητά του και μας προκαλούσε. Ήταν μιά παράξενη αίσθηση.

-Οι 1700 κάτοικοι του Calafate εξαρτώνται από αυτό το δρόμο, επιβεβαίωσε ξαφνικά τις σκέψεις μου π η φωνή του Marianno, όπου μας η ζωή είναι αυτός ο δρόμος! Κάποιες στιγμές π θροκή δυνάμωνε τόσο πολύ που έμοιαζε με απροσπέλαστο τείχος μπροστά μας. Και ξαφνικά ο αχνός ήπιος ξεπρόβαθρης αναπάντεκα μέσα από τα βαριά σύννεφα κάνοντας την ομίχλη της κοιλάδας να στολίζεται με τη λίμψη των νεροσταγόνων. Η όπη ατμόσφαιρα είκε πάνω μου μιά μαγική επίδραση.

Ο μικρός αυτός θάμνος της Παταγονίας με τα κατακύττινα λουλούδια που δένονται σε μικρούς, στρογγυλούς, μαύρους καρπούς, έχει δώσει το όνομά του στο μικρό χωριό της επαρχίας Santa Cruz: El Calafate. Το χωριό, ομητήριο για τις επισκέψεις στους παγετώνες έχει δεθεί επίσης με τον θρύλο που συνοδεύει τον θάμνο: όποιος γεντεί τον καρπό του calafate δένεται με πεπλωμένο επιστροφής στην Παταγονία.

El Calafate: υπόσχεση επιστροφής

Hταν απόγευμα όταν φτάσαμε στην αρχή της μεγάλης κατηφόρας που οδηγούσε μέσα στο Calafate.

Ενα μικρό καλοβαθμένο χωριουδάκι της επαρχίας Santa Cruz, που οφείλει το όνομά του στον ομώνυμο θάμνο που αφθονεί στην περιοχή της Παταγονίας. Ο θάμνος αυτός βγάζει κατακύττινα λουλούδια που δένονται σε μικρούς, στρογγυλούς, μαύρους καρπούς.

Ο θρύλος λέει ότι όποιος γευτεί τον καρπό του καλαφάτε δένεται με τη μοίρα της επιστροφής του στην Παταγονία. Αλλά ποιός είναι εκείνος που θα αντικρίσει τον πανύψηλο Spegazzini, το παραμυθένιο τοπίο της Λίμνης Onelli, τα βαθυγάλαζα παγόβουνα του Brazo Norte ή τον συγκλονιστικό Perito Moreno και δεν θα κάνει την επιστροφή του σ' αυτόν τον μαγικό τόπο υπόσχεση ζωής; Ενας και μόνο δρόμος με 100 περίπου μέτρα άσφαλτο και ελάχιστα συμπαθητικά μαγαζιά ονομαζόταν "κέντρο" του χωριού και όλος ο υπόλοιπος χώρος έμοιαζε να είναι γέννημα της...λάσπης.

Ήταν σούρουπο και ολόγυρα ξεχυνόταν ένα φως παράξενο που έβγαινε από τον ορίζοντα, αντανακλώντας στα νερά της Λίμνης και γινόταν

πανώριο σαν άγγιζε τους λασπωμένους δρόμους. Κι εγώ εκείνο το απόγευμα καθισμένη στο πέτρινο πεζούλι του μικρού υψώματος απέναντι απ' τα ακίντα νερά της Λίμνης ονόμασα το Calafate, λαμπερό παιδί της Λάσπης!

Στη Santa Cruz κυριαρχούν τα τραγούδια του Hímenez Aguero. Ο Aguero είναι ένας καταπληκτικός λαϊκός τροβαδούρος που ερμηνεύει τα τραγούδια της Παταγονίας με ένα τρόπο ανεπανάθηπτο. Αλλά και ο Viki δεν πήγαινε πίσω. Είχε δώσει στο μαγαζί του, το όνομα του μικρού νυχτοπλούτου "Don Diego de la Noche" και πειτούργιούσε νωρίς σαν εστιατόριο και αργά το βράδυ μεταμορφωνόταν σε ζεστό μπαράκι. Εκείνο το βράδυ ένοιωσα για άλλη μιά φορά να αφήνω σ' αυτό τον τόπο ένα κομμάτι της ύπαρξής μου. Ο Viki με την κιθάρα του και ο Marianno με τα μπόγκος έπλεκαν με ζηλευτή άνεση την ψυχή τους σε νότες και την χάριζαν στον άνεμο. Η φωνή του Viki αντηκούσε βαθεία και ζωντανή και έδεινε με μοναδικό τρόπο με τους μελαγχολικούς στίχους της μπαλάντας του Aguero.

Όλα τα τραγούδια της Παταγονίας μιλάνε γιά

τον Πατέρα Ουρανό, τη Μάνα Γη, τις χιονισμένες κορφές, τους αιώνιους πάγους και τα μεγαλόπρεπα δάση.

Και μέσα στα αναπόσπαστα αυτά στοιχεία της σύνθεσης πλέκονται με πίκρα και νοσταλγία ενοχής οι μύθοι γιά τους περήφανους Ινδιάνους που ζούσαν κάποτε εκεί: Οι Mapuche, οι Chaltn, οι Huincas, οι Tehuelches υπάρχουν πιά μόνο στους πονεμένους στίχους των τροβαδούρων που όμως, απίστοι, απέχουν πολύ από το να προσφέρουν την παραμικρή εξιτήσωση για τα εγκλήματα των "κυρίαρχων" πλευκών σε βάρος τους. "Η μουσική είναι η μόνη γλώσσα με την οποία επικοινωνούμε με το βασίσθειο του απείρου" είχε πει ο Πυθαγόρας.

Εκείνο το βράδυ ξενυχτήσαμε οι τρεις μας χαρίζοντας ο ένας στον άπλιο κομμάτια από τη δική του μουσική και νοιώσαμε σε όλο της το μεγαλείο τη ρήση του Πυθαγόρα. Ήταν η καλύτερη ψυχική προετοιμασία γιά να αντικρύσω το επόμενο πρώί τους αιώνιους πάγους της Παταγονίας.

Η Παταγονία, το νότιο τμήμα της Αργεντινής είναι ένας τόπος απλοιώτικος. Ο ουρανός εκεί φαντάζει ατέλειωτος και η χαρακτηριστική απλωσιά του χώρου κάνει την ψυχή και το πνεύμα να ανοίγει. Και μετά το φως!... Εκείνο το "άπλιο" φως που τα λόγια δεν μπορούν να περιγράψουν. Εκείνο το πανώριο φως που τονίζει τα περιγράμματα με τρόπο μοναδικό, που κάνει το χώμα να ακτινοβοήθει και την πέτρα να φαντάζει όσο ποτέ στιβαρό παιδί της Γης.

Εξακόσιες χιλιάδες τετραγωνικά χιλιόμετρα απέραντης έκτασης. Μιά περιοχή μεγαλύτερη από τη Γαλλία με αναλογία ενός (!) περίου

κατοίκου ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

Το 1/4 αυτής της έκτασης αποτελεί την προστατευμένη περιοχή των παγετώνων. Μεταξύ των παραθήκηών $48^{\circ} 15' N$ και $51^{\circ} 25' N$ ο οροσειράς των Ανδεων είναι μόνιμα σκεπασμένη από πυκνά στρώματα χιονιού τα οποία δημιουργούν τους αποκαθίσμενους 'Ηπειρωτικούς πάγους'. Οι πάγοι αυτοί εκτείνονται σε μιά απόσταση 350 χιλιομέτρων από βορρά προς νότο σχηματίζοντας ένα από τα πιό εντυπωσιακά τοπία του πλανήτη.

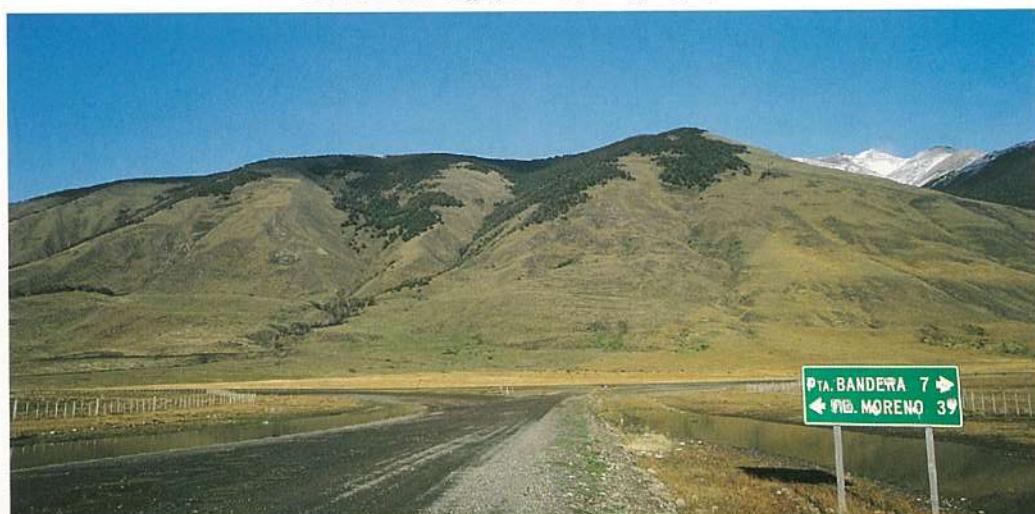
Το Εθνικό Πάρκο των Παγετώνων της Παταγονίας ιδρύθηκε το 1937 και αποτελεί έναν από τους ανεκτίμητους φυσικούς θησαυρούς της ανθρωπότητας. Το 1981 χαρακτηρίστηκε από τον ΟΗΕ μέρος της Παγκόσμιας Πολιτιστικής μας Κληρονομιάς.

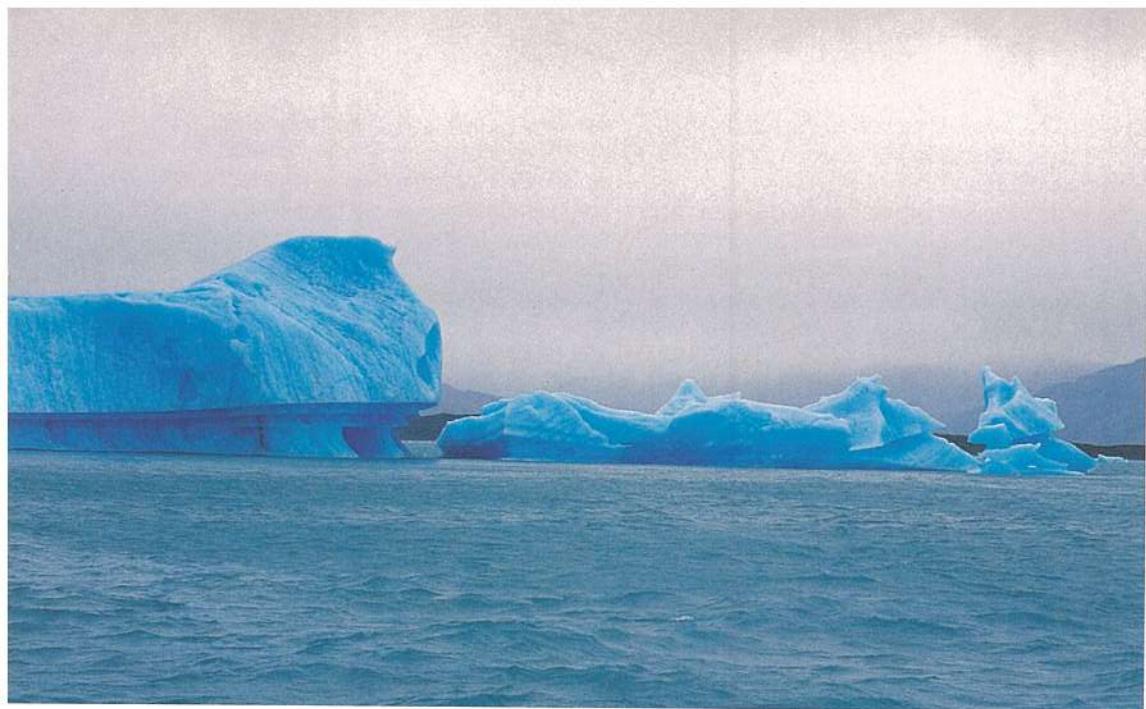
Το πλάτος των παγετώνων κυμαίνεται από 40 μέχρι 60 χιλιόμετρα καθώπτοντας έτσι μιά συνολική επιφάνεια 14.300 τετραγωνικών χιλιομέτρων.

Από τους 17 κύριους σχηματισμούς παγετώνων οι 13 ανήκουν στην πλευρά του Ατλαντικού και μέσα σ' αυτούς συγκαταλέγονται και εκείνοι που μονοπάλιούν το ενδιαφέρον των επισκεπτών της Santa Cruz: οι παγετώνες Uppsala, Spegazzini, το σύμπλεγμα των Onelli, Balado και Agaziz, με σούπερσταρ τον μοναδικό "Ζωντανό" παγετώνα του κόσμου τον εκπληκτικό Perito Moreno.

Οιοι "χύνονται" στο Lago Argentino, την μεγαλύτερη λίμνη της νότιας Αργεντινής, η οποία, σύμφωνα με τους ειδικούς, ήταν και αυτή παγετώνας πριν από 30.000 χρόνια.

43 χιλιόμετρα από το Calafate συναντά κανείς τη διασταύρωση. Στρίβοντας δεξιά φτάνει στο Puerto Bandera. Άριστερα ο χωμάτινος δρόμος που μετά από λίγο γίνεται ανηφορικός οδηγεί στον Perito Moreno που απέχει οντολικά από το χωριό 80 περίπου χιλιόμετρα.

Περνώντας το “Στόμα του Διαβόλου” ο άνεμος και η βροχή κόπασαν. Όλα σιγά - σιγά ξαναγύριζαν στη φυσιολογική τους κατάσταση. Τότε άφωσαν να εμφανίζονται τα παγόβουνα. Μικρά ή μεγάλα, κάτασπρα ή βαθυγάλαξα, έδιναν στο μουντό τοπίο μιά εξωπραγματική διάσταση.

La Boca del Diablo

Tο επόμενο πρωί ήταν ηλιόλουστο και οι επιπίδεις μου αναπτερώθηκαν. Μόλις όμως ο Marianno με είδε με πουκαμισάκια και αμάνικα μπουφάν με προσγείωσε στην πραγματικότητα. Κανείς δεν μπορεί να πει το παραμικρό γιά τον καιρό στους παγετώνες, είπε, Επειδή όμως εγώ έχω μεγάλη πείρα θα μπορέσω να σου πω τα πάντα όταν θα φτάσω...εκεί! Σου συνιστώ να προετοιμαστείς γιά το χειρότερο ακόμη και όταν ξεκινάς μιά τέτοια ζεστή και πλιόλουστη μέρα όπως η σημερινή.

Προορισμός το Puerto Bandera, ένα χωριό στην όχθη του Lago Argentino, 50 χιλιόμετρα δυτικά του Calafate. Από εκεί το ειδικά κατασκευασμένο, γιά να πλέει ανάμεσα στους πάγους, πλοιάριο των γραμμών Ren Fernandes Campbell που περιμένει με τις μπλανές του αναμμένες, θα ξεκινούσε γιά την ολοήμερη περιπέτεια στους παγετώνες του Brazo Norte. Είναι όλοι εκεί εκτός από τον Perito Moreno. Ο ήλιος συνέχιζε να λάμπει, αλλά ο άνεμος είχε δυναμώσει αρκετά. Και ξακοπούσθιούσε να δυναμώνει περισσότερο όσο ανηφορίζαμε τη πλήμνη. Πλησιάζοντας στη χερσόνησο Avellaneda,

σημείο σταθμός από μετεωρολογική άποψη, η αίσθηση του χώρου είχε αλλάξει και ο ουρανός είχε γεμίσει με βαρειά μολυβένια σύννεφα.

Πλησιάζουμε στο Στόμα του Διαβόλου, είπε ο Marianno, σε λίγο θα δεις και μόνη σου τι εννοούσα το πρώι.

Στρίβοντας αριστερά στο ομώνυμο ακρωτήρι ο άνεμος άρχισε να λιυσσομανάι και η βροχή δυνάμωνε συνεχώς. Τα νερά της λίμνης φάνταζαν κατάμαυρα και απειλητικά. Το πλοίο έμοιαζε με ακυβέρνητο καρυδότουσφλο και το κρύο έγινε τόσο τσουχτερό που έχανες την αίσθηση της αφής σε δευτερόβητα.

Είχαμε μόλις περάσει το Στόμα του Διαβόλου, La Boca del Diablo, και ήταν σαν να είχαμε μπει σε άλλο κόσμο. Αγριο και απειλητικό. Τα κύματα είχαν αρχίσει να καθύπτουν τελείως το πλοίο και από το παράθυρο δεν φαινόταν αποθύτως τίποτα. Ετσι αποφάσισα να βγα...έξω! Ζήτησα από τον Marianno να μου βρει ένα αδιάβροχο. Αυτός με κοίταξε σα να μην ήθελη να πιστέψει τι είχα σκοπό να κάνω. Ομως σε τέτοιες περιπτώσεις απολαμβάνει κανείς το μεγαλείο του να είναι απόλυτος κύριος του εαυτού του.

Από το Puerto Bandera, ένα χωριό στην όχθη του Lago Argentino, 50 χιλιόμετρα δυτικά του Calafate ξεκινάει το ειδικά κατασκευασμένο γιά να πλέει ανάμεσα στους πάγους πλοιάριο των γραμμών Ren-Fernandes Campbell για την ολοήμερη περιπέτεια στους παγετώνες του Brazo Norte. Είναι όλοι εκεί εκτός από τον Perito Moreno.

Ευχαρίστησα τον καμαρώτο γιά τις πατρικές του συμβουλίες, του χαμογέλασα να τον καθησυχάσω, έβγαλα από τον σάκο την υποβρύχια φωτογραφική μου μπχανή που είχα την έμπνευση να πάρω μαζί μου και αποθημβάνοντας κάποια βλέμματα καθοπροαίρετης ζήτησα που συγκέντρωσα από μερικούς επίδοξους φωτογράφους που παιδεύοντουσαν από τα παράθυρα βγήκα στο κατάστρωμα μεγαλοπρεπώς. Βέβαια το "μεγαλοπρεπώς" έπαιψε να υφίσταται ως ιδιότητα στάσης και βηματισμού μέσα σε δευτερόληπτα από την έξοδό μου. Γιά να μπορέσω να παραμείνω με τα πόδια μου στο χώμα, (που λέει ο λόγος) και να δεθώ με τη ζώνη στην κουπαστή αναγκάστηκα να αγκαλιάσω και με τα δυό μου χέρια τα κάγκελα της δευτερης σκάλας που οδηγούσε στο πάνω κατάστρωμα, (ή να την κάνεις την τρέλλα ή να μπων την κάνεις!). Ομως και μετά το δέσιμό μου ήταν αδύνατον να κρατηθώ σταθερή και φυσικά ούτε πάγος γιά φωτογραφίες. Απλά οι φωτογραφίες δεν υπήρχαν εκείνη την ώρα που θενάρα ούτε στην σκέψη μου, ούτε στην ψυχή μου, που είχε καταληφθεί από το μεγαλείο της αίσθησης.

Εμεινα εκεί δεμένη αγκαλιάζοντας σφικτά τα κάγκελα και αποθημβάνοντας την αδυναμία μου μπροστά στην παντοδυναμία της φύσης. Τα κύματα με κάλυπταν οιλόκληρη και φυσικά το αδιάβροχο δεν πρόσφερε και πολλά πράγματα στο να μείνω στεγνή. Και πήγα πριν μουδιάσω εντελώς από την βροχή και τον παγωμένο αέρα αποφάσισα να μπω μέσα. Ο Marianno είχε βγει στην εξωτερική πόρτα γιά να με βοηθήσει.

Θεέ μου, είσαι τρελλή, είπε ρίκνοντάς μου ένα βλέμμα γεμάτο αγωνία, πως θα μείνεις έτσι βρεγμένη όποι την υπόλοιπη μέρα; Θα παγώσεις!

Η κατάσταση της εμφάνισής μου τράβηξε γιά άλλη μιά φορά τα βλέμματα των υποθοιόπων πάνω μου, όταν μπήκα μέσα. Εγώ όμως δεν καταλάβαινα τίποτα, δεν με ένοιαζε τίποτα. Αυτό που είχα ζήσει άξιζε να μείνω βρεγμένη μιά βδομάδα. Φαίνεται όμως ότι είχα πολύ ταλαιπωρό ύφος γιατί ο γερο- καμαρώτος ήρθε με κάτι στεγνά πουλόβερ και μιά φόρμα εργασίας και μου τα έδωσε χαμογελώντας μου συγκαταβατικά.

Oταν άπληξα είχαμε αρχίσει να απομακρυνόμαστε από το Στόμα του Διαβόλου και τα φαινόμενα εξασθενούσαν. Ο άνεμος είχε κοπάσει και η βροχή, αν και συνέχιζε να πέφτει δεν ήταν πιά καταρρακτώδης. Όλα σιγά - σιγά ξαναγύριζαν στη φυσιολογική τους κατάσταση.

Τότε άρχισαν να εμφανίζονται τα παγόβουνα. Μικρά ή μεγάλα, κάτασπρα ή βαθυγάλαζα, έδιναν στο μουντό τοπίο μιά εξωπραγματική διάσταση. Κάποια απ' αυτά είχαν σχήμα και όγκο εντυπωσιακό, άπλη είχαν πάνω τους τρύπες και μεγάλες σπηλιές και σε άπλη οι καμπύλες τους θύμιζαν αριστουργήματα μοντέρνας γηποπτικής. Όλα όμως συνέθεταν μά γοπεία που δύσκολα μπορούν τα πόγια να την περιγράψουν.

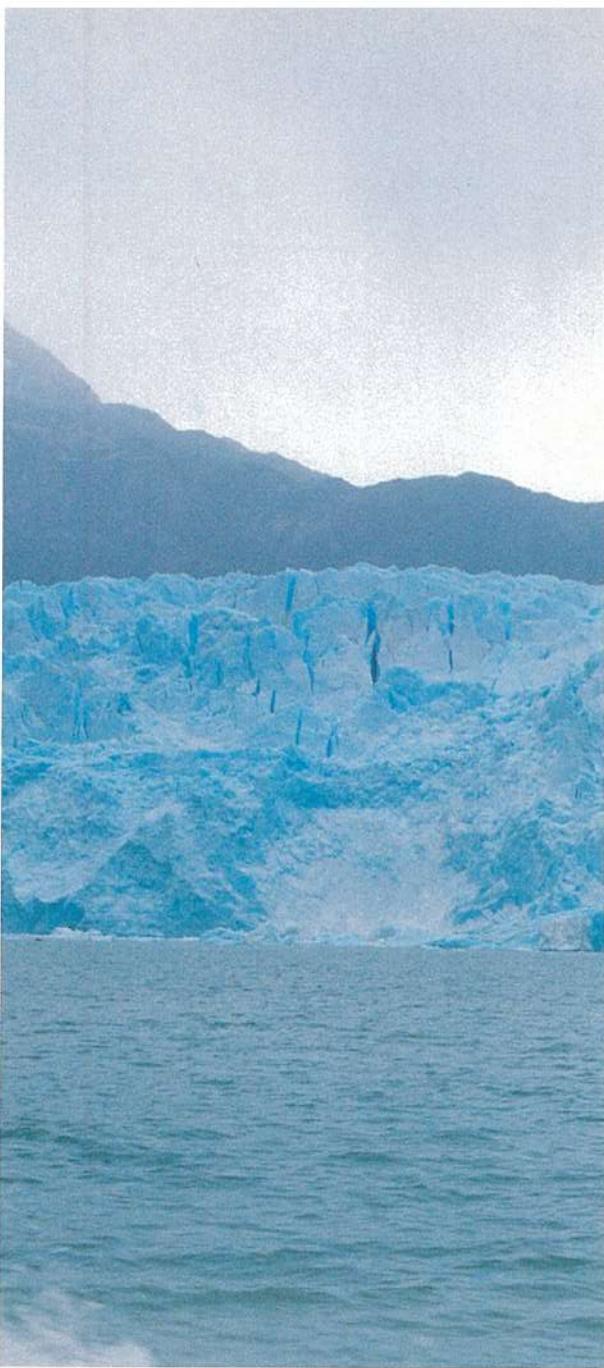
Μπορούσα πιά να σταθώ με ασφάλεια πάνω στο κατάστρωμα. Το νέο αδιάβροχο που είχα δανειστεί με κρατούσε στεγνή και χροσιμοποιούσα με άνεση την υποβρύχια μυχανή μου κάτω από τη βροχή, σε αντίθεση με τους άπλους που προσπαθούσαν να φωτογραφίσουν ό,τι μπορούσαν ανοίγοντας εθλάχιστα τα παράθυρα από μέσα.

Η πλεύση συνεχίζοταν στο **Brazo Norte** και όταν είχαμε διανύσει τα 2/3 περίπου του μήκους του στρίψαμε και πάλι αριστερά γιά να μπούμε στον στενό κόλπο του **Spegazzini**. Μιούντα ώρα πλεύσης ακόμη μέσα στον κόλπο και ο ομώνυμος παγετώνας εμφανίστηκε μπροστά μας. Η βροχή είχε γίνει πιά μιά δυνατή ψικάλια και πολλοί την αψήφοσαν και βγήκαν στο κατάστρωμα γιά να αποθανύσουν το μεγαλείο του παγετώνα.

Ο **Spegazzini** είναι εντυπωσιακός. Με 66 km^2 επικάνεια και $1,5 \text{ km}$ πλάτος δεν ανήκει βέβαια στην κατηγορία των μεγάλων. Εκείνο όμως που τον κάνει ξεχωριστό είναι το ύψος του, που φτάνει τα 135 m . πάνω από την επιφάνεια της λίμνης και του δίνει τα πρωτεία σε ύψος από όλους τους παγετώνες της περιοχής.

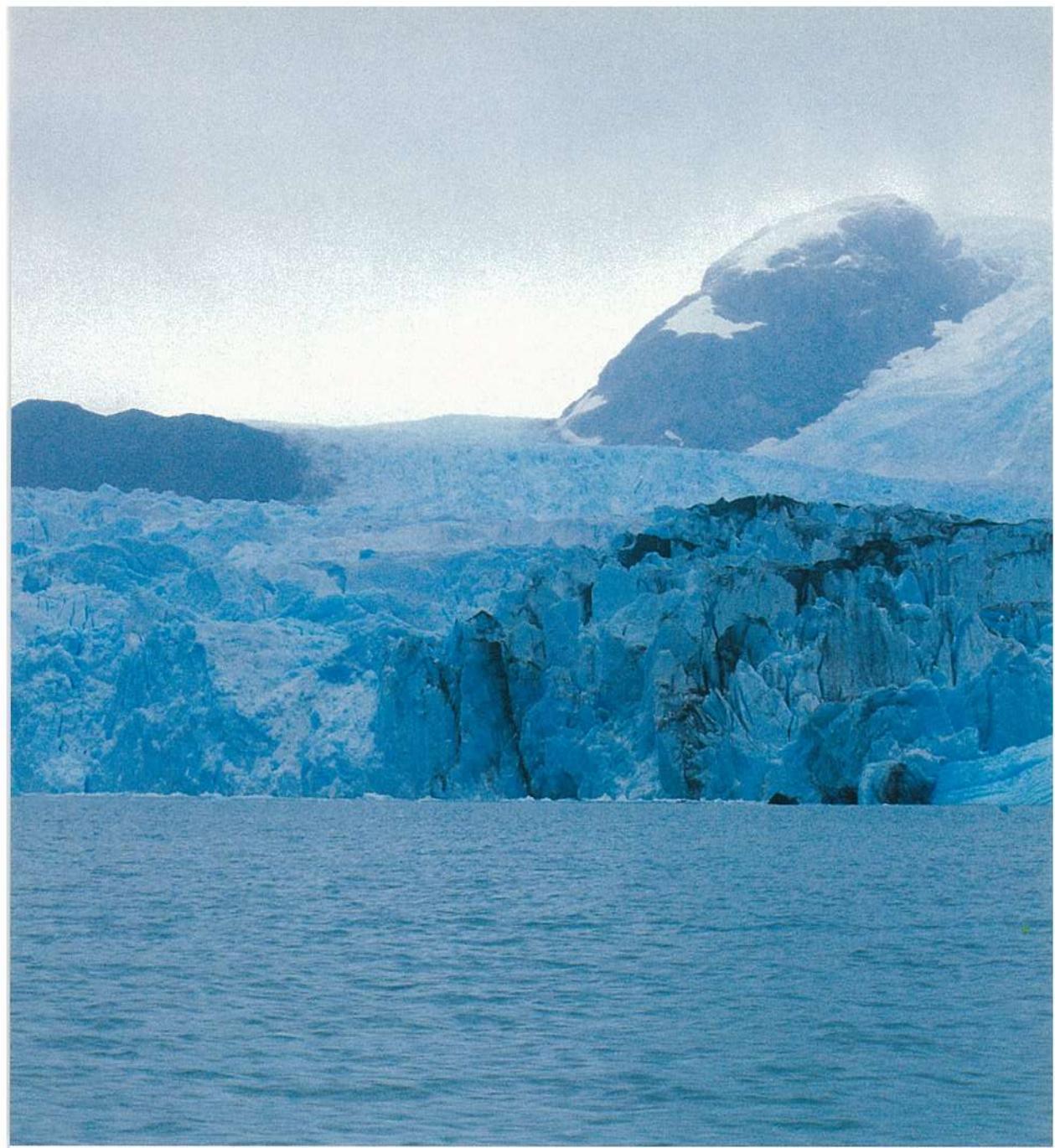
Οι αντιθέσεις του τοπίου γύρω είναι συγκλονιστικές και οφείλονται τόσο στην μετακίνηση του ίδιου του παγετώνα όσο και στη δράση των πολύ δυνατών ανέμων.

Βγαίνοντας από τον κόλπο του **Sregazzini** το πλοϊό στρίβει σχεδόν αμέσως αριστερά και πάλι γιά να μπει στο **Brazo Upsala**. Και μετά από κάμποση ώρα πλεύσης ανάμεσα στα παγόβουνα σταματά στην αποβάθρα του μικρού κοιλίσκου **Onelli** όπου αρχίζει η αποβίβαση.

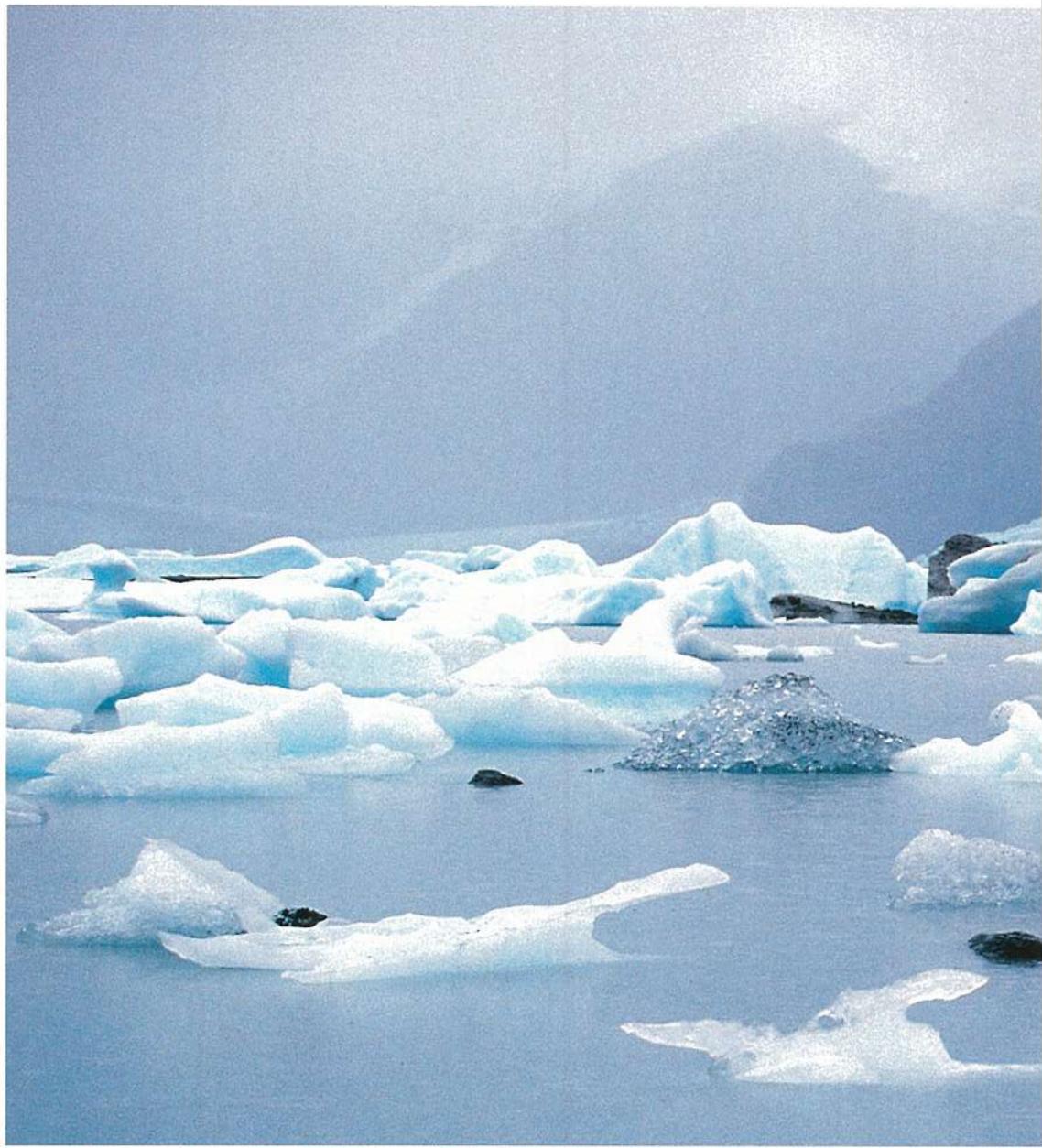
Η απόσταση μέχρι την ομώνυμη λίμνη και τον ομώνυμο παγετώνα είναι ένα περίπου χιλιόμετρα και γίνεται με τα πόδια. Η βροχή είχε δυναμώσει και πάλι και πολύ λίγοι αποφάσισαν να κάνουν τη διαδρομή με τη βροχή.

Εγώ φορώντας ακόμη τα δανεικά μου ρούχα δεν είχα κανένα λόγο να μη τα...ξαναβρέξω!

Μισή ώρα πλεύσης μέσα στον κόλπο του Spegazzini και ο ομώνυμος παγετώνας εμφανίζεται μεγαλόπερα μπροστά σου. Με 66 km^2 επιφάνεια και $1,5 \text{ km}$ πλάτος δεν ανήκει βέβαια στην κατηγορία των μεγάλων.

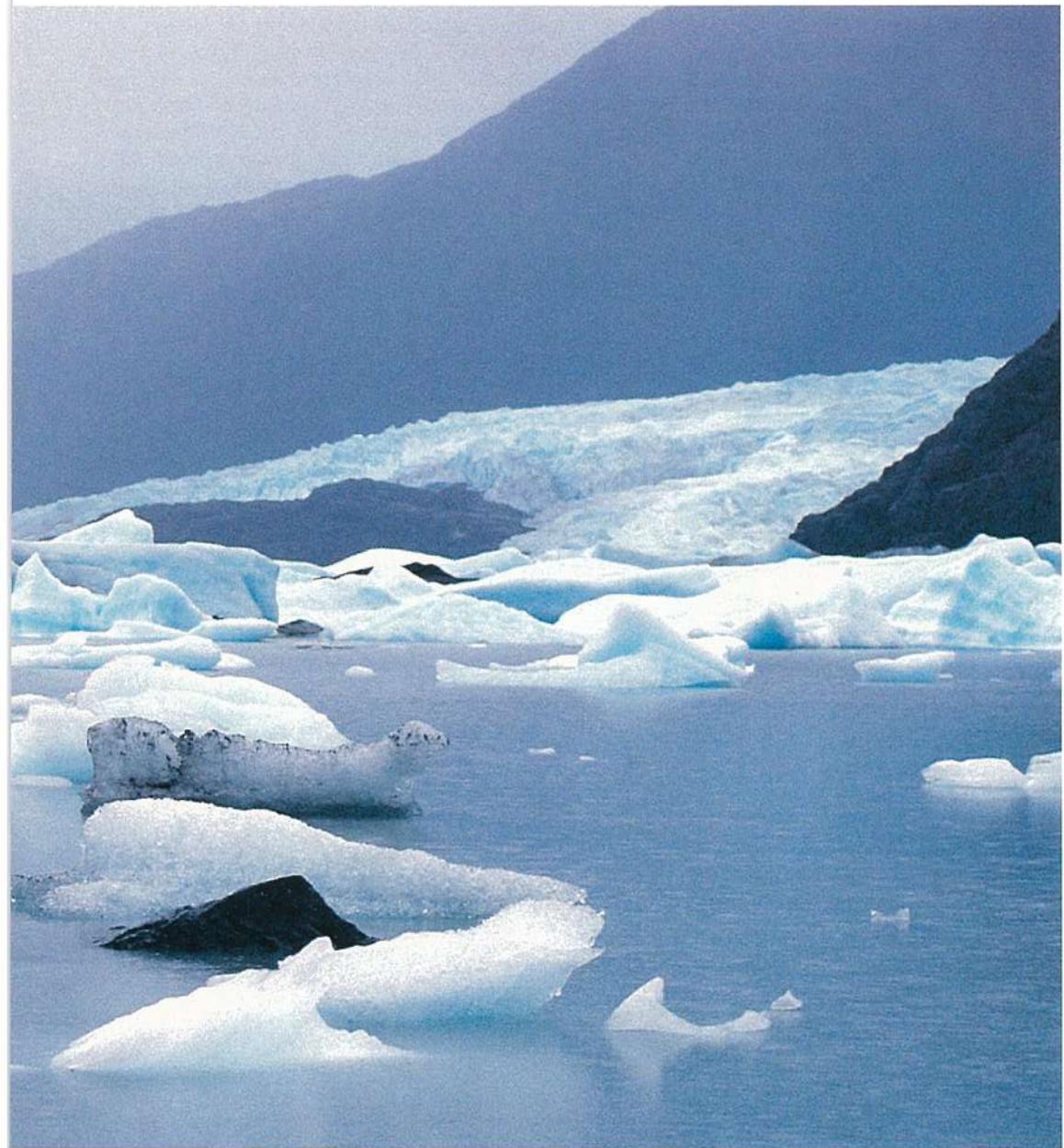
Εκείνο όμως που τον κάνει ξεχωριστό είναι το ύψος του που φτάνει τα 135 m . πάνω από την επιφάνεια της λίμνης και τον δίνει τα πρωτεία σε ύψος από όλους τους παγετώνες της περιοχής.

Λίμνη Onelli: Σαρ παραμύθι...

Hπορεία μέσα στο πυκνό δάσος Onelli που είναι και αυτό προστατευόμενη περιοχή ήταν μαγική. Η πρώτη θέα του παγωμένου τοπίου της ήμηνς ήταν σε θέση να χορτάσει και το πιό δύσκολο μάτι και αποζημίωνε γιά την ταλαιπωρία. Η λίμνη Onelli με τα σπαρμένα μικρά και απίθα-

νου σχίματος παγόβουνα έμοιαζε να βγήκε από παραμύθι. Στην απέναντι όχθη οι παγετώνες Onelli, Bolado και Agaziz ενώνονται μαζί της γιά να δημιουργήσουν ένα θέαμα αξέχαστο. Αρχισα να περπατάω κατά μήκος της όχθης της λίμνης και απομακρύνθηκα πολύ από το σημείο που είχαν μαζευτεί οι λιγοστοί τολμηροί που είχαν

Aίμηνη Onelli

έρθει μέχρι εκεί. Σε πήγο είκα όπη την ομορφιά του τόπου γιά τα μάτια μου μόνο. Πήρα ένα μακρύ κλιαδί και προσπάθησα να φέρω στην όχθη ένα μικρό παγόβουνο. Το αναποδογύρισα γιά να διαπιστώσω από πρώτο χέρι του πήγου το αληθές, ότι δηλαδή τα 7/9 του παγόβουνου βρίσκονται κάτω από την επιφάνεια του νερού. Η ιδέα ότι

τόσες ώρες πλέαμε με τόσο κακές καιρικές συνθήκες ανάμεσα σε παγόβουνα που τα ορατά 2/9 ποιητιών από αυτά έμοιαζαν με πόδους, ε, πάντα πηγάκι τρομακτική. Τις σκέψεις μου αυτές διέκοψε και πάλι ο Marianno Θυμίζοντάς μου ότι μόλις που προλαβαίναμε να είμαστε στην προβλήτα τη συμφωνημένη ώρα της αναχώρησης.

Upsala: Απέραπτο λευκό

Ηβροχή είχε σταματήσει τελείως όταν το πλοίο σταμάτησε μπροστά στον παγετώνα Upsala, που ονομάστηκε έτσι προς τιμήν της επιστημονικής αποστολής του γνωστού Πανεπιστημίου της Σουηδίας, που είχε έρθει γιά μελέτες στην περιοχή το 1908.

Η επιφάνεια αυτού του παγετώνα είναι τεράστια φτάνοντας τα 596km². Γιά να έχει κανείς μιά ίδεα τι σημαίνει αυτό αρκεί να φανταστεί ότι ο παγετώνας καλύπτει τρεις φορές την έκταση ολόκληρου του Buenos Aires.

Εχει μήκος 60km, πλάτος 10 km και το ύψος του κυμαίνεται από 60 μέχρι 80 μέτρα. Σε όλο το μήκος της διαδρομής του ο Upsala τροφοδοτείται από 57 μικρότερους παγετώνες που ανίκουν στο ίδιο σύμπλεγμα και το θέαμα που βλέπει κανείς φτάνοντας μπροστά του είναι πράγματι εντυπωσιακό.

Το 1952 ο στρατηγός **Emiliano Huerta** και ο μηχανικός **Mario Bertone** διέσχισαν τον παγετώνα με τα πόδια και διά μέσου του Upsala κατάφεραν να διασχίσουν όλο το σύμπλεγμα των Ηπειρωτικών πολικών πάγων της Αργεντινής περνώντας στην ιστορία γι' αυτό τους το κατόρθωμα.

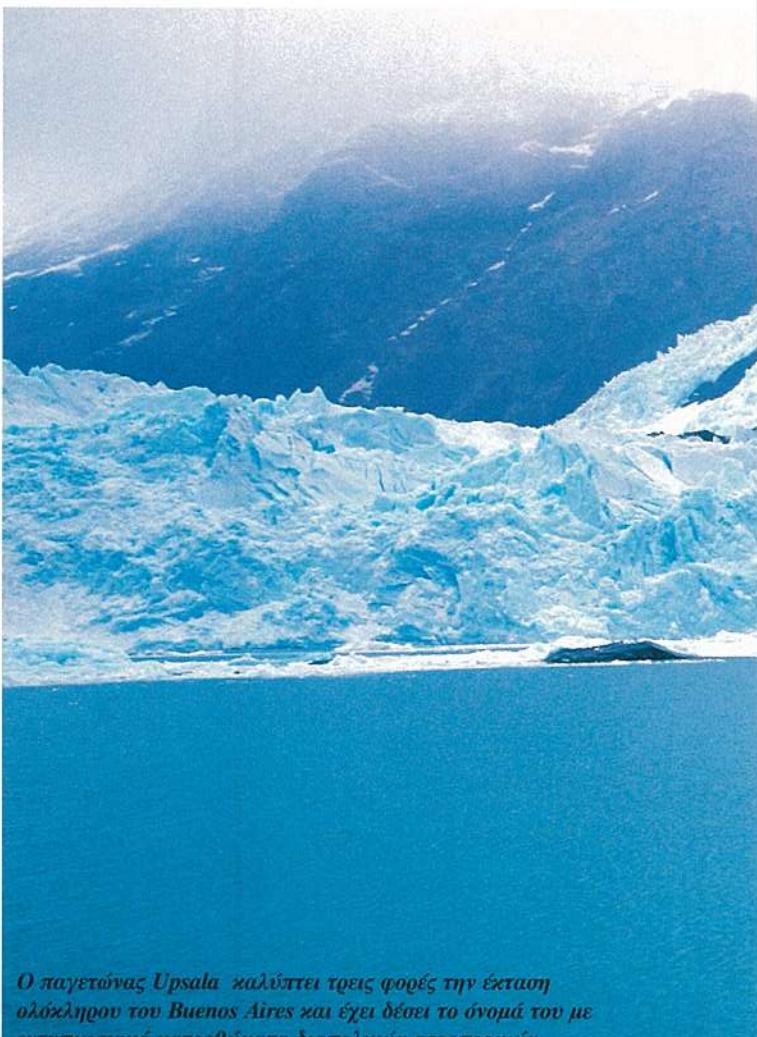
Ο παγετώνας έχει επίσης συνδέσει το όνομά του και με πολύ σημαντικές πολικές αεροπορικές επιχειρήσεις.

Το 1962 ο **Mario Olezza**, πιλότος της Πολεμικής Αεροπορίας της Αργεντινής κατάφερε γιά πρώτη φορά να προσγειωθεί πάνω του με ένα Douglas T 05 (Το αεροπλάνο αυτό βρίσκεται σήμερα στο Αεροπορικό Μουσείο του αεροδρομίου των εσωτερικών γραμμών της Αργεντινής στο Buenos Aires). Δύο χρόνια μετά, το 1964, ο Olezza οργάνωσε την πρώτη μεγάλη διαπολική αεροπορική επιχείρηση και πραγματοποίησε προσγειώσεις σε πολλά

δύσκολα σημεία των παγετώνων. Η όπη επιχείρηση στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία και ο Olezza έδεσε και αυτός το όνομά του με την ιστορία των πάγων.

Στο μικρό κατάστρωμα επικρατούσε μιά παράξενη πουχία. Και όταν ο θόρυβος των

πιγοστών κλείστρων σταμάτησε και αυτός, η σιωπή έγινε ξαφνικά απόλυτη. Η ενέργεια του χώρου είχε πειτουργήσει περίεργα σε όλους. Οι μηχανές του πλοίου μούγκρισαν δίνοντας και πάλι ζωή στη μικρή ομάδα του καταστρώματος. Ήταν απόγευμα όταν κάναμε στροφή και βάλλαμε πλάτωρ γιά τις 2 1/2 περίπου ώρες του ταξιδιού της επιστροφής. Το φως πηγόστευε και

Ο παγετώνας Upsala καλύπτει τρεις φορές την έκταση ολόκληρου του Buenos Aires και έχει δέσει το όνομά του με εντυπωσιακά κατορθώματα διαπολικών αεροπορικών επιχειρήσεων.

η ατμόσφαιρα θόλωνε παράξενα κάνοντας τα παγόβουνα να μοιάζουν οφθαλμαπάτες.

Ήταν η πρώτη φορά που συνειδητοποίησα το πόσο παγωμένη ήμουν. Φορώντας δε τα δικά μου βρεγμένα ρούχα αντιμετώπισα το τίμημα της "απερισκεψίας" σε όλο του το μεγαλείο.

Ζάρωσα σε μιά γωνιά του πλοίου και ο Marianno ήρθε κοντά μου. Προσφέροντάς μου μιά κούπα με καυτό τσάι μου διηγήθηκε τη συγκλονιστική ιστορία του αφανισμού των Tehuelches από τους Αργεντινούς. Το πάγωμα του κορμιού μου έγινε πταίσμα μπροστά στο πάγωμα της ψυχής ακούγοντας όπη αυτή τη φρίκη. Δεν ήθελα να είκα μάθει. Δεν ήθελα να είκα ακούσει! Ομως

Το χέρι του Marianno στον ώμο μου με συνέφερε

-*Eίναι το μόνο που βρίκα να σου φέρω να φας, είπε χαμογελώντας. Μου έδωσε ένα μικρό μπολ με κάτι σαν σκούρο γλυκό κουταλιού.*

-*Eίναι μαρμελάδα από καλαφάτε, είπε, αφού ήρθες σε ηλάθος εποχή, και δεν υπάρχουν καρποί δοκίμασε τουλάχιστον το γλυκό, και κλεί-*

ήταν αργά... Κοίταξα τις ακνές σιλουέττες των παγόβουνων μέσα από το τζάμι και ήρθαν στο μυαλό οι στίχοι μιάς παιδικής έμπνευσης:

“...Ας ήξερα ότι τα δάκρυα λυώνουν ξένους πάγους! Και τότε, δεν θάφνα τα μάτια μου να σταματήσουν...”

νοντάς μου το μάτι με νόημα συνέχισε,
Ο μύθος ισχύει *KAI* γιά τη μαρμελάδα! Ετσι μπλέχτηκα κι εγώ στα δίκτυα της μαγικής υπόσχεσης...

Το ρητό των Tehuelches.

Tο βράδυ στο El Calafate συναντήθηκαμε και πάλι στου Viki. Εξω έβρεχε συνέχεια. Υπήρχαν επάκιστα άτομα που έφυγαν και αυτά πολύ νωρίς. Ήταν ο Viki κι εγώ καθίσαμε στο αγαπημένο μου γωνιακό τραπεζάκι και μιλούσαμε με τις ώρες. Εμαθα με έκπληξη ότι ήταν καθηγητής και δίδασκε στο Πανεπιστήμιο του Buenos Aires πριν τα παρατήσει όλα και έρθει να ζήσει απομονωμένος στο Calafate. Ήταν απόλυτα συνειδητή του επιλογής.

-Οι πάγοι σε μεταλλάσσουν, μου είπε, θα πρέπει να τόνοιωσες κι εσύ σήμερα, έμαθα τι έκανες. Ομως η μεγάλη στιγμή είναι αύριο. Δεν θα είσαι ίδια όταν θα γυρίσεις από τον Perito Moreno.

Ο τρόπος που μιλούσε ο Viki είχε μέσα μου μιά παράξενη επίδραση. Ενοιωσα έντονη την ανάγκη να αναπνεύσω τον παγωμένο αέρα. Η βροχή συνέχιζε να πέφτει αμείωτη όταν άνοιξα την πόρτα. Κοντοστάθικα. Η φωνή του Viki ακούστηκε δυνατή πίσω από το μπαρ."Το Πνεύμα της βροχής πρεμεί όταν κάποιος προσφέρεται να του κρατήσει συντροφιά. Ήτοι λέγαν οι Tehuelches. Όσο πιό μόνο του είναι τόσο περισσότερο ανταριάζει. Και όταν ήθελαν να επόμενη μέρα να είναι ηπιότουστη έβγαιναν και περπατούσαν με τις ώρες κάτω από τη βροχή!"

Δεν θα ξεχάσω ποτέ το βλέμμα του ρεσεψιονίστα όταν με είδε αργά το βράδυ να μπαίνω στο ξενοδοχείο αφίνοντας λιμνούλες στα πατήματά μου. Από οποιδήποτε σημείο του χωριού και να ερχόμουν οι απόσταση δεν δικαιολογούσε με τίποτα το... μούλιασμα που κουβαλούσα. -Τι σας συνέβη; με ρώτησε με γουρλωμένα μάτια.Α, τίποτα! είπα με απόλυτη σοβαρότητα, απλά αποφάσισα να τσεκάρω το ρητό των Tehuelches!

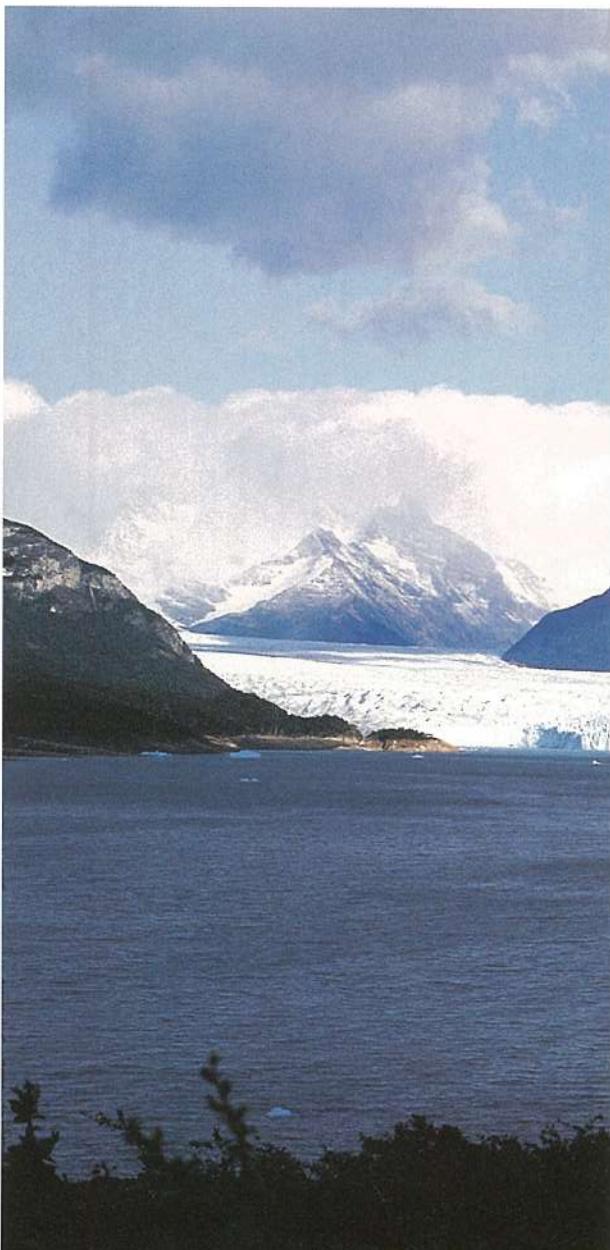
Το γούρμωμα των ματιών του το συμπλήρωσε μιά βαθειά ρυτίδα απορίας στο μέτωπο. Δεν του έδωσα καιρό να συνέπιθει και εξαφανίστηκα. Ενα καφτό μπάνιο ήταν το μόνο πράγμα που ζητούσα μετά από τρεις ολόκληρες ώρες πορεία κάτω από τη δυνατή, παγωμένη βροχή μέσα στην νύχτα. Φαίνεται ότι κάτι ήξεραν οι Tehuelches! Το επόμενο πρώι ο ήπιος έλαμψε και η ατμόσφαιρα ήταν πεντακάθαρη.

-Θα είσαι πολύ τυχερή αν ο καιρός δεν αλλάξει, είπε ο Marianno. δεν είναι συνηθισμένες τέτοιες μέρες αυτή την εποχή.

Ξεκινήσαμε. Στο μυαλό μου υπήρχαν τα λόγια του Viki. Ο Marianno είχε αναλάβει την ενημέ-

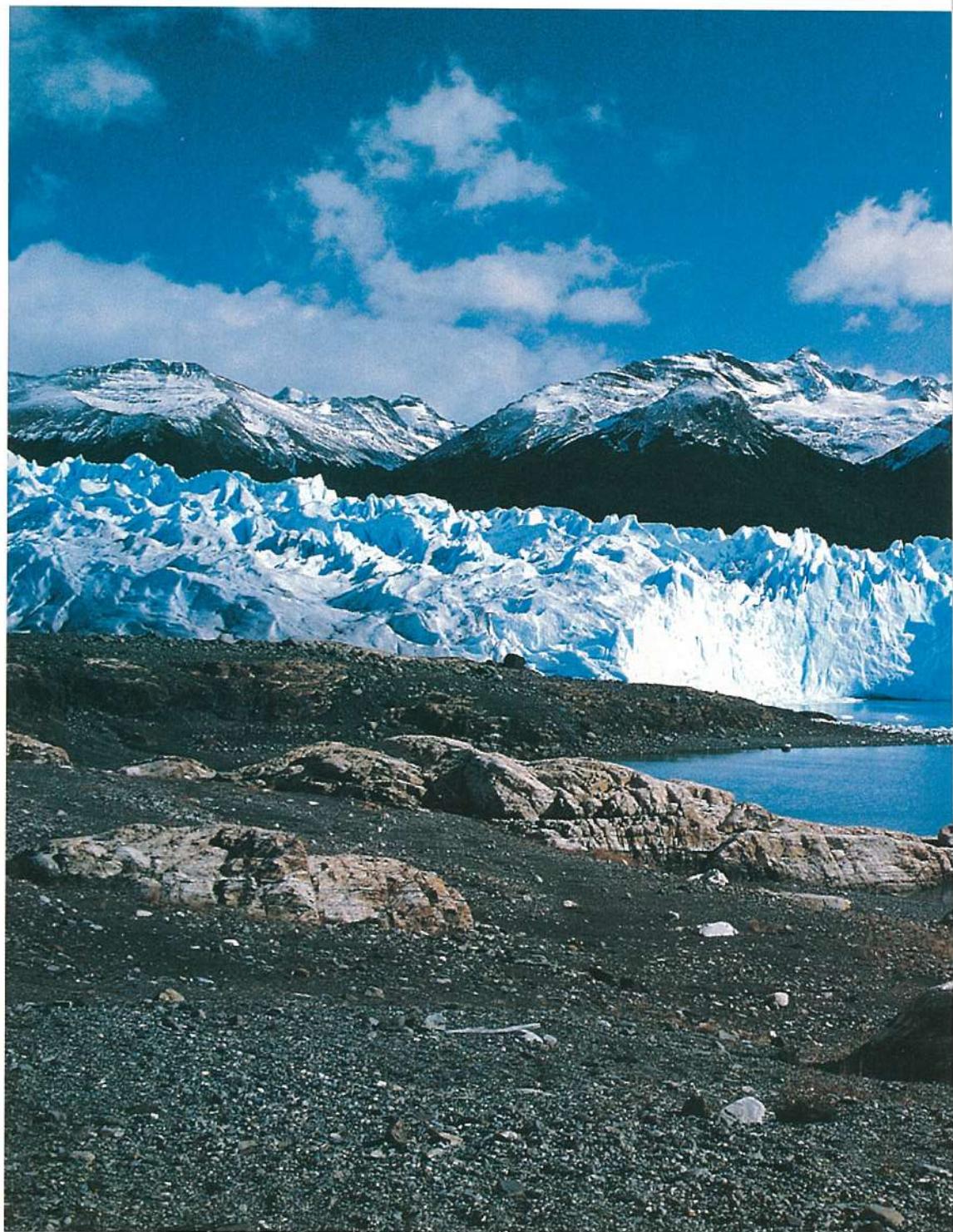
ρωση. Όσο πλησιάζαμε η φωνή του άλλαζε χροιά, "Ο,τι και να σας πω, δεν θα μπορέσω ποτέ να περιγράψω τη δύναμη και την ομορφιά του παιγετώνα".

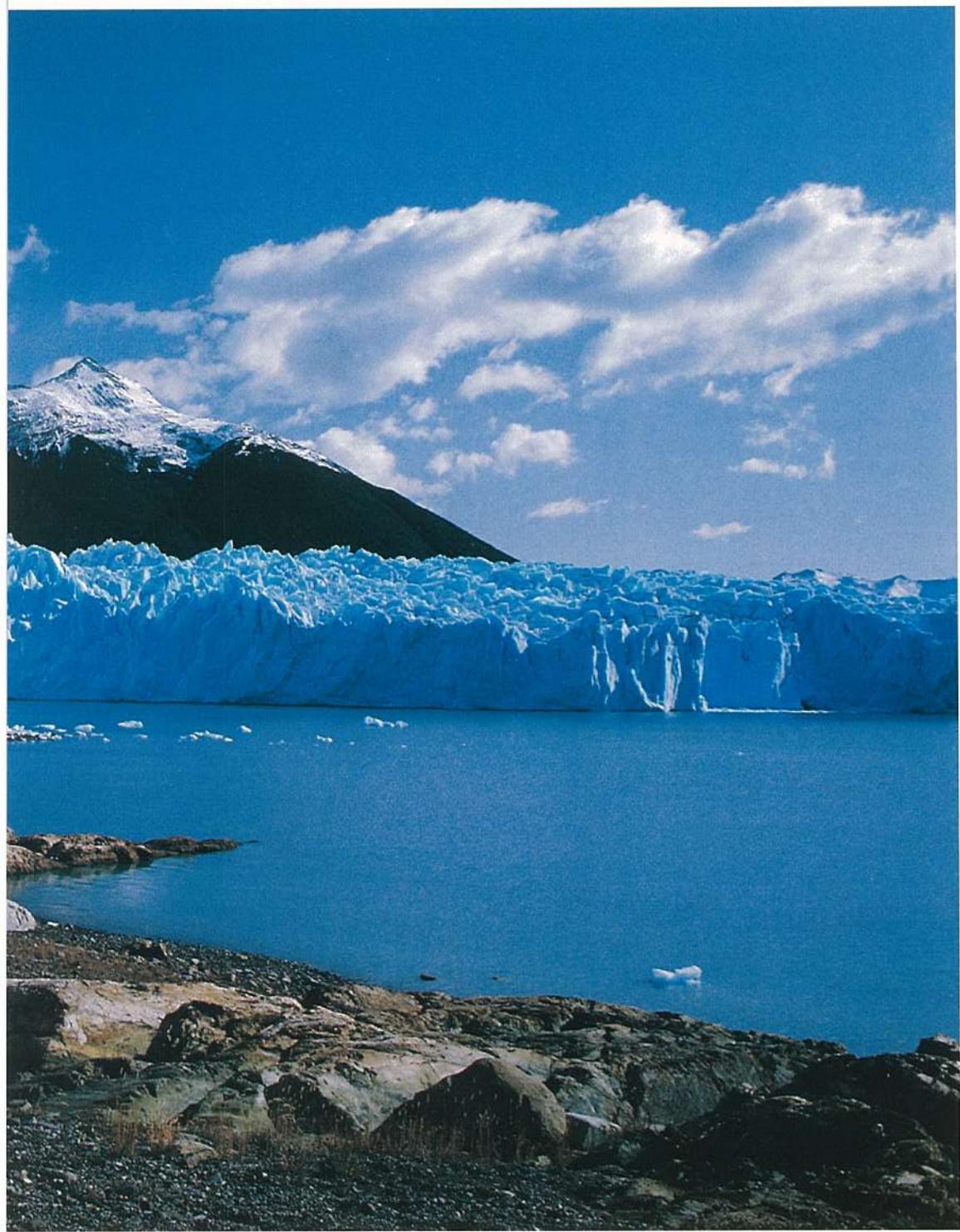
Ο δρόμος είχε αρχίσει να ανηφορίζει. Και βγαίνοντας από την τελευταία δεξιά στροφή ανέλαβε τις... συστάσεις: "Κυρίες και κύριοι, ο Perito Moreno!..."

Μετά τη δεξιά ανηφορική στροφή ο Mariano ανέλαβε τις συστάσεις: "Κυρίες και κύριοι ο Perito Moreno!" Κανές δεν είχε το κουράγιο να πει τίποτα για κάμπουσα λεπτά. Ούτε καν εκείνο το αυθόρυμπο Ααα της έκπληξης δεν μπόρεσε να ακούστει. Σιωπή! Απόλυτη σιωπή! Ο, τι και να είχα δει, ό, τι και να είχα ακούσει δεν έμοιαζε σε τίποτα με αυτό που είχα εκείνη τη στιγμή μπροστά στα μάτια μου.

Κάτω από το φως του ηλιόλουστου πρωινού η εναλλαγή των τοπίων στη νότια πλευρά του Perito Moreno είναι εντυπωσιακή. Ακόμη και να μη θελήσει κανείς να υποστεί την περιπέτεια της βόλτας πάνω στο κοριάτικο παγετώνα, οι εικόνες που θα αποκομίσει θα του μείνουν αξέχαστες.

Το όγδοο θαύμα

Tο μικρό ναν σταμάτησε και κατεβήκαμε όλοι. Κανέίς δεν είχε το κουράγιο να πει τίποτα για κάμποσα ήπειτά. Σιωπή! Απόδιυτη σιωπή!

Είκα δει αυτή την πανοραμική εικόνα του παγετώνα σε άφθονα διαφημιστικά φυλλάδια.. Αλλά δεν έμοιαζε σε τίποτα με αυτό που είχα εκείνη τη στιγμή μπροστά στα μάτια μου.

Απομακρύνθηκα από τους λιγοστούς συνταξιδιώτες μου και έμεινα βουβή και συγκλονισμένη. Ήταν η πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια, που η θέα κάποιου τόπου με έκανε να νοιώθω και πάλι εκείνα τα φτερουγίσματα του αρχαρίου ταξιδιώτη μπροστά σε νέες οπτικές εμπειρίες.

Τα τόσα μου ταξίδια από το ένα άκρο του κόσμου στο άλλο μου έδωσαν πολλά, αλλά με είχαν κάνει να χάσω εκείνους τους γρήγορους χτύπους της καρδιάς που συνοδεύουν την ιδέα ενός ταξιδιού και να πέσω σε μιά μορφή απολαυστικής ρουτίνας.

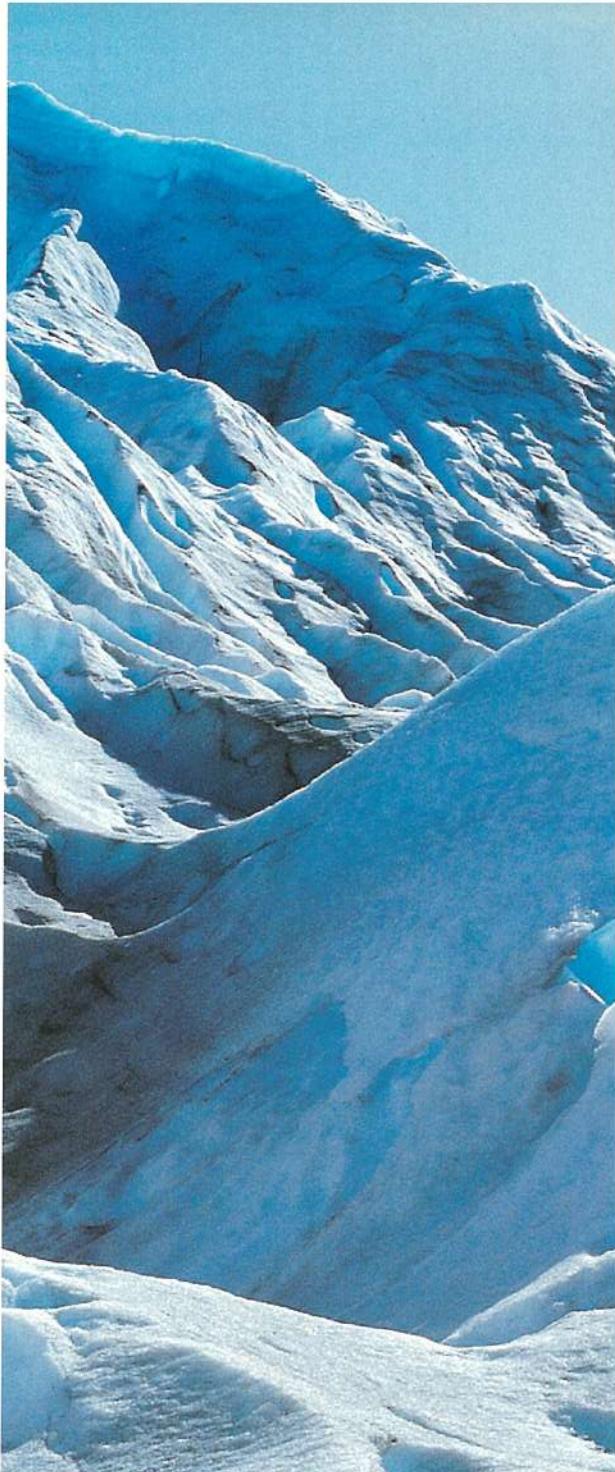
Και να τώρα, μπροστά σε αυτό το μεγαλείο της φύσης που δίκαια χαρακτηρίζεται σαν το "όγδοο θαύμα του κόσμου", ένοιωσα και πάλι να λιύνομαι από τη χαρά του πρωτάρου ταξιδευτή. Το μικρό πλοιάριο που θα μας πήγαινε στο νότιο τμήμα του παγετώνα περίμενε με τις μπλανές του αναμμένες, στην όχθη της λίμνης.

Μετά από 20 λεπτά πλεύσης στο *Brazo Rico* το νοτιότερο τμήμα του *Lago Argentino* φτάσαμε στην απέναντι όχθη, όπου εκεί περίμενε ο *Wernie* ειδικός στις αναρριχίσεις πάνω στον παγετώνα. Θα οδηγούσε τους πιό τολμηρούς σε μιά δίωρη βόλτα-αναρρίκηση πάνω στο κορμί του παγωμένου γύγαντα.

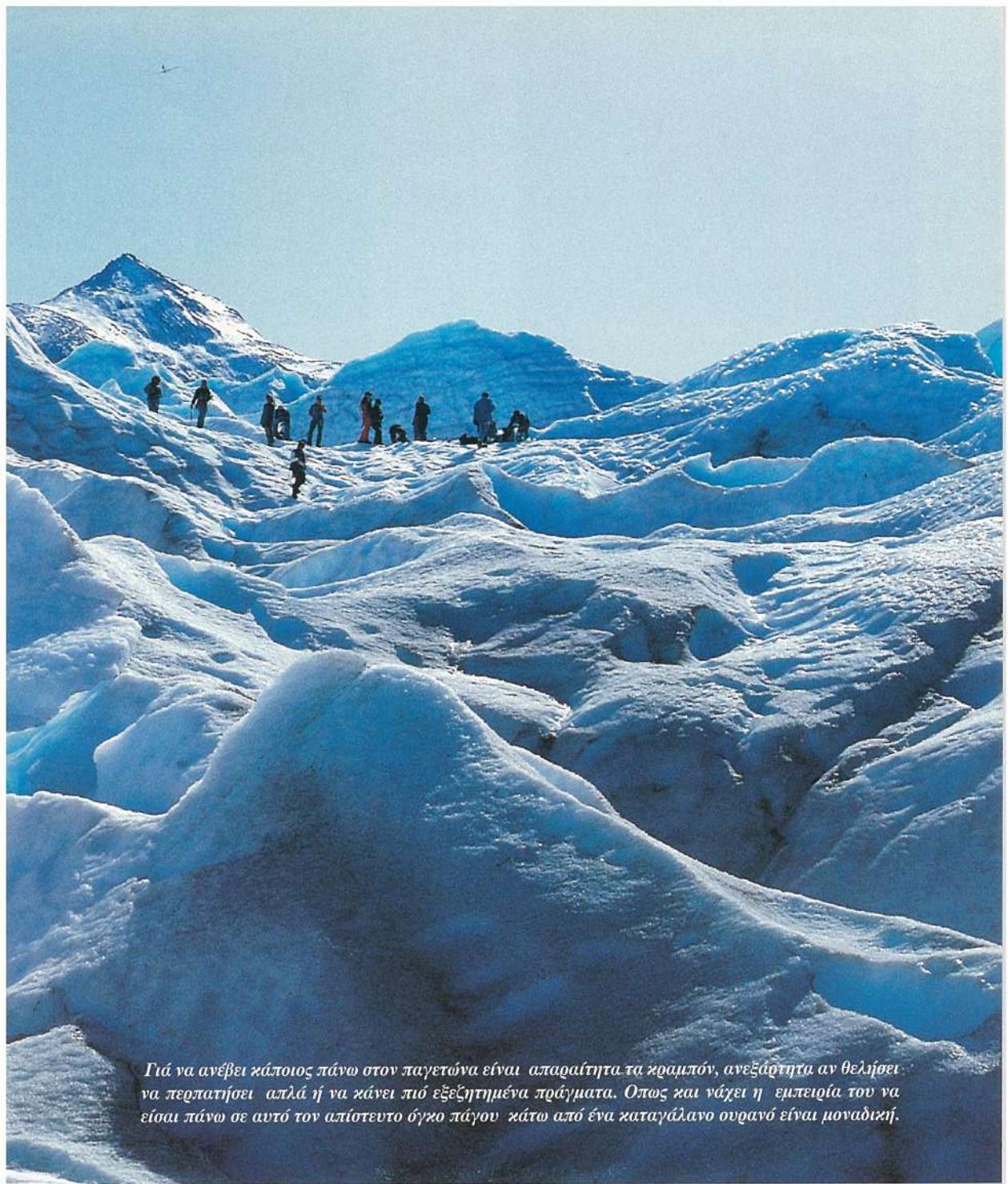
Τα 15 λεπτά πορείας στο στενό μονοπάτι του δάσους πέρασαν γρήγορα και φτάσαμε στην ρίζα του *Perito Moreno* όπου βάλιμε τα κραμπόν. Όσο συμπαγή και να φαίνονται από μακριά τα 35 χλμ μήκος και τα 4 χλμ πλάτος του παγετώνα τόσο "διάτροπα" είναι όταν τα περπατήσει κανείς. Πάνω του υπάρχουν σχισμές, ρωγμές, βαθειές τρύπες, ρυάκια με κρυστάλλινο νερό, βουνά και κοιλάδες.

Δεν καταλαβαίνεις ότι κινείται, αλλά νοιώθεις ότι βρίσκεσαι πάνω σε κάτι ζωντανό και... ντελικάτο, όσο κι αν ο όρος έρχεται σε χτυπητή αντίθεση με τον όγκο των πάγων.

Τα βαθειά κάσματα δημιουργούν περίεργες εντυπώσεις. Σαν να είναι οι δρόμοι προς τα σπλάχνα του. Η πορεία συνεχίζοταν κι εγώ ξεχείλιζα από ευτυχία.

Πάμπολήρες φορές ξέκοψα τελείως από την ομάδα και ανέβηκα μόνη μου ψηλά σε κάποια κορφή. Κοίταζα γύρω με το λαιμάργο εκείνο βλέμμα του ακόρταγου που ήθελε να αποτυ-

Γιά να ανέβει κάποιος πάνω στον παγετώνα είναι απαραίτητα τα πραμπόν, ανεξάρτητα αν θελήσει να περπατήσει απλά ή να κάνει πιό εξεζητημένα πράγματα. Οπως και νάχει η ευτελιά του να είσαι πάνω σε αυτό τον απίστευτο όγκο πάγου κάτω από ένα καταγάλανο ουρανό είναι μοναδική.

πώσει στη σκέψη του και την τελευταία ήεπι-
τομέρεια και να γεμίσει το είναι του με το τε-
λευταίο δευτερόλεπτο εκείνου του χρόνου.
Πολλές φορές οι πλαιγιές ήταν απότομες και

χρειάστηκε να χρησιμοποιήσουμε βοηθητικό
σχοινί, πράγμα όχι και τόσο απλό, αν μάλιστα
τυχαίνει να κουβαλάς το μόνιμο... σαμάρι του
φωτογραφικού σου εξοπλισμού.

Στη Νεραιδοσπηλιά

Hξερα ότι υπήρχαν περάσματα που οδηγούσαν σε σπηλιές μέσα στα σπηλάχνα του παγετώνα. Είπα στον Wernie ότι θα ήθελα να πάω εκεί.
Είσαι σίγουρη; με ρώτησε εκείνος, δεν είναι και τόσο εύκολο.

Είναι σίγουρη... δυστυχώς! με πρόλαβε ο Marianno. Και δε σε συμβουλεύω να προσπαθήσεις να της απλλάξεις γνώμην.

Οταν οι άλλοι πήραν το δρόμο της επιστροφής προς την καλύβα, όπου ήταν το σημείο ξεκούρασης και γεύματος, ο Wernie κι εγώ ποιξέψαμε χωρίς να πούμε τίποτα. Βγάλαμε τα κραμπόν και σκαρφαλώσαμε στα βράχια. Μετά από 10 λεπτά βρεθήκαμε μπροστά σε μία τρύπα, που αν δεν το ήξερες, ήταν αδύνατον να φανταστείς ότι αποτελούσε την είσοδο μιάς σπηλιάς. Η τρύπα ήταν πολύ χαμηλή και το κεφάλι έπρεπε σχεδόν να αγγίζει τα γόνατά μας γιά να περάσουμε. Το έδαφος ήταν τόσο ασταθές και υγρό που είχα την αίσθηση ότι βάδιζα πάνω σε...ζελέ! Πολλές φορές τα πόδια μου βούλιαζαν αρκετά εκατοστά και λόγω του βάρους και της αγωνίας γιά τα φωτογραφικά μου δυσκολεύτηκα να συνεχίσω. Κάποια κομ-

μάτια βράχων που νόμισα στην αρχή ότι θα μπορούσαν να μου προσφέρουν σίγουρα πατήματα ο Wernie με πρόλαβε και μου σύστησε να τα αποφύγω συστηματικά αν ήθελα να παραμείνω όρθια. Πραγματικά γνωστρούσαν φοβερά. Ομως τίποτα στον κόσμο δεν θα μπορούσε να με βοηθήσει να περιγράψω την ομορφιά του εσωτερικού της σπηλιάς.

Ήταν σαν να έμπαινα στο παλάτι της Νεράιδας των Πάγων! Ένα γαλάζιο φως απήνωντάν οιλόγυρα και το παιχνίδισμα των ακτίνων πάνω στον πάγο δημιουργούσε απίστευτες εικόνες. Ενοιωσα την ανάγκη να κλείσω τα μάτια μου και να τα ξανανοίξω πάλι γιά να βεβαιωθώ ότι δεν ονειρεύομαι.

Τίποτα στον κόσμο δεν θα μπορούσε να με βοηθήσει να περιγράψω την ομορφιά των εσωτερικού της σπηλιάς. Ήταν σαν να έμπαινα στο παλάτι της Νεράιδας των Πάγων! Ενα γαλάζιο φως απλωνόταν ολόγυρα και το παχνίδιομα των ακτίνων πάνω στον πάγο δημιουργούσε απίστευτες εικόνες. Ενοιωσα την ανάγκη να κλείσω τα μάτια μου και να τα ξανανοίξω πάλι για να βεβαιωθώ ότι δεν ονειρεύομαι. Ρούφηξα τα λεπτά με μανία κάνοντας το φακό μου να μιλήσει.

Θα σε περιμένω έξω, είπε ο Wernie, θες και κατάληπε την ανάγκη μου να μείνω μόνη. Ξέρεις να βρεις την έξοδο, έτσι;

Του έγνεψα καταφατικά και προχώρησα πιό μέσα. Ρούφηξα τα λεπτά με μανία. Και κάνοντας το φακό μου να μιλήσει "είδα" την καταπληκτική χορεύτρια της Casa Blanca ντυμένη στ' άσπρα να στροβιλίζεται στους μαγευτικούς πίχους του Verano Portenio "εκεί" μέσα στο γαλάζιο απόνχο της νεραϊδοσπηλιάς. Γιά κάποιο ανεξήγητο λόγο συνέχιζα να συνδέω αυτή την αέρινη χορευτική παρουσία με το δράμα της Βασίλισσας των Πάγων.

Βρήκαμε τους υπόλοιπους να τρώνε μακαρίως πάνω στον ξύλινο πάγκο της καπύβας και να

σκοινιάζουν τα αναρριχητικά τους "κατορθώματα". Ελπίζω να έχουν αφήσει τίποτα και γιά μας, γιατί πεινάω σαν πύκος, είπε ο Wernie. Εγώ ήταν αδύνατον να βάθιω μπουκιά στο σόμα μου και εντεπιώς αδύνατον να συμμετέχω σε ομαδικές συνάξεις εκείνη την ώρα. Πήγα και κάθισα μακριά πάνω στα βράχια της ακτίς και άφησα το βλέμμα μου να κοιλήσει πάνω στη μεγαλοπρεπή, επιβλητική παρουσία του Perito Moreno. Και εκεί που δεν ακουγόταν τίποτα μιά φοβερή βροντή έσκισε τη σιωπή. Το μάτι μου είχε προλάβει να δει ένα τεράστιο κομμάτι από το μέτωπο του παγετώνα να σπάει και να πέφτει με τρομερό πάταγο στα νερά του Brazo Rico.

Τα δάκρυα του Marianno

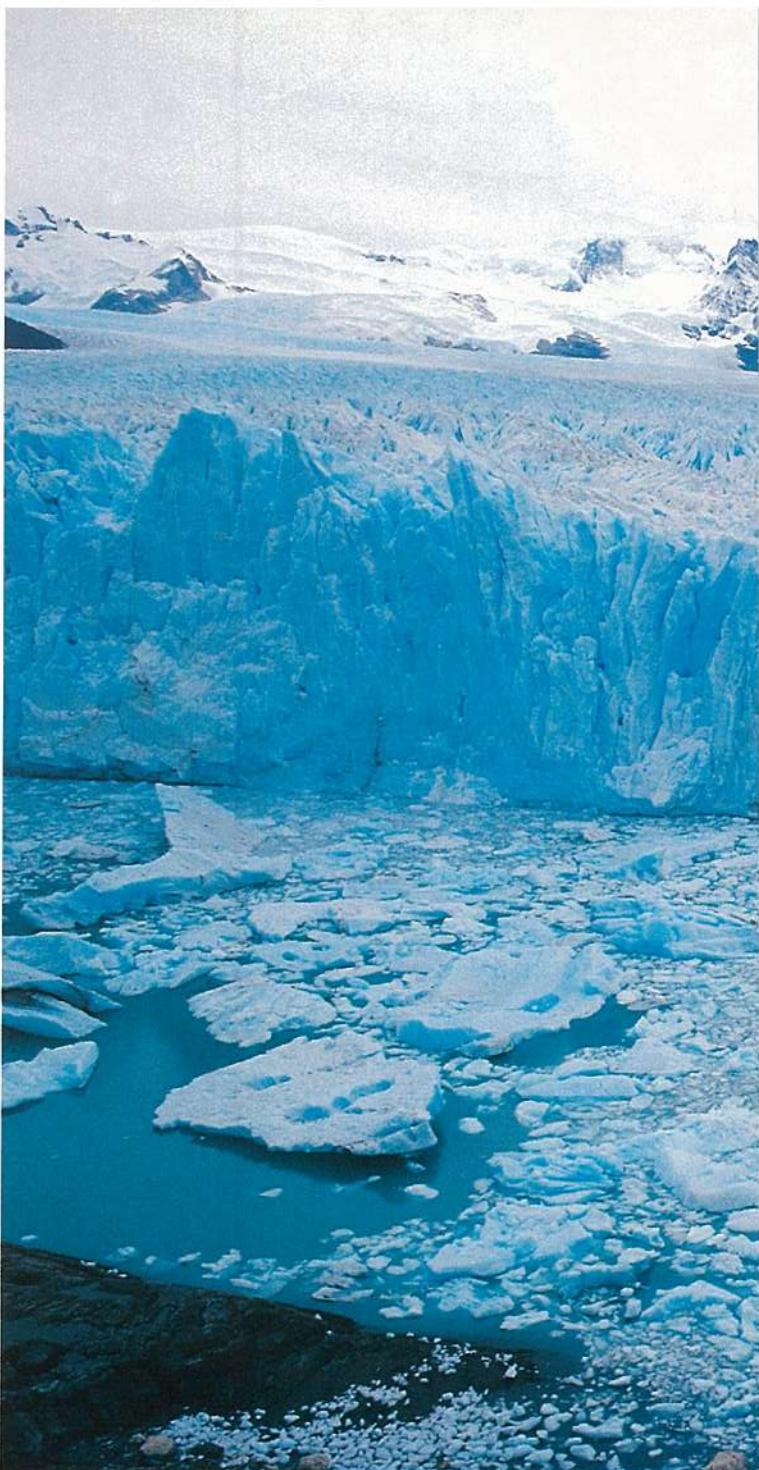
Ο Perito Moreno, που το ύψος του κυμαίνεται μεταξύ 60 και 80 μέτρων κινείται καθημερινά με αργό, αλπικά σταθερό ρυθμό αναζητώντας το σημείο ισορροπίας του, που φαίνεται να το βρίσκει κλείνοντας τελείως το Canal de los Tempanos κάθε 4 περίπου χρόνια.

Καθώς ο παγετώνας προχωρεί προς τη χερσόνησο του Μαγγελάνου κλείνοντας το κανάλι η επικοινωνία των δύο τμημάτων της λίμνης γίνεται όλο και πιο δύσκολη γιά να διακοπεί τελείως όταν το μέτωπο του παγετώνα κολλήσει πάνω στην ξηρά.

Τότε η στάθμη του νερού του Brazo Rico αυξάνει φτάνοντας στην εκπληκτική διαφορά των 35-40 μέτρων! Η πίεση του νερού γίνεται τεράστια με αποτέλεσμα την τελική πτώση του παγωμένου φράγματος και την αποκατάσταση της ομαλής κυκλοφορίας του νερού στα δύο τμήματα της λίμνης.

Το φαινόμενο αυτό συνέβη γιά τελευταία φορά τον Φεβρουάριο του 1988 και είχε προβλεφτεί από τους ειδικούς πολύ νωρίτερα.

Η πτώση του Perito Moreno καλύφτηκε από όλα τα μεγάλα τηλεοπτικά κανάλια του κόσμου που είχαν στείλει τα συνεργεία τους μήνες πριν το συμβάν, γιατί η ακριβής μέρα της πτώσης δεν ήταν γνωστή.

Στην πορεία του γιά την αναζήτηση των σημείων της ισορροπίας του ο γίγαντας χάνει κομμάτια από το κορμί του. Και όταν το κανάλι κλείσει τελείως, τότε η στάθμη του νερού του *Brazo Rico* αυξάνει φτάνοντας στην εκπληκτική διαφορά των 35- 40 μέτρων! Η πίεση του νερού γίνεται τεράστια με αποτέλεσμα την τελική πτώση του παγωμένου φράγματος και την αποκατάσταση της ομαλής κυκλοφορίας του νερού στα δύο τμήματα της λίμνης. Η τελευταία μεγάλη πτώση του μετώπου του *Perito Moreno* έγινε τον Φεβρουάριο του 1988.

Tο πλοιάριο ήρθε στην ώρα του και μας πήγε και πάλι στο σημείο από όπου είχαμε ξεκινήσει. Και από κει μπήκαμε στο μικρό van που μας μετέφερε στο βόρειο άκρο του παγετώνα. Εκεί τον έχεις απόλυτα μπροστά σου να σε παρασέρνει με τον όγκο του. Για άλλη μιά φορά διαπίστωσα πόσο δίκιο είχε ο Marianno το πρωί.

Ο,τι κι αν έχεις ακούσει δεν φτάνει ούτε στο επλάχιστο να συγκρηθεί με αυτό που αντικρύζουν τα μάτια σου. Αρχισα να τρέχω πάνω κάτω, από τη μιά εξέδρα στην άλητη. Ομως γρήγορα διαπίστωσα πως δ,τι και αν έκανα δεν έφτανε. Είδα ψηλά τον Marianno που καθόταν σιωπηλός σε ένα πανοραμικό σημείο. Πλήγα κοντά του και ένοιωθα τη συγκίνηση να με πνίγει.

Θυμήθηκα τα λόγια του Viki: *Δεν θα είσαι ίδια όταν θα γυρίσεις από τον Perito Moreno.* Είκαμε και οι δυό μαρμαρώσει κοιτάζοντας τον άσπρο γίγαντα που τη μιά στιγμή φάνταζε τεράστιος, πληθωρικός και απειλητικός και την άλητη εύθραυστος και ...μωρουδένιος! Θα μπορούσα να μείνω εκεί όποι μου τη ζωή.

-*Εξ αιτίας του ο Viki άφησε τη ζωή του στο Buenos Aires, είπε ο Marianno διαβάζοντας τη σκέψη μου, κι εγώ δεν ξέρω τι θα κάνω. Την πρωτοχρονιά έμεινα στο σημείο που βρισκόμαστε τώρα 12 ώρες ακίνητος!*

Δεν μίλησα. Τι θα μπορούσα να πω!

-*Τον Φεβρουάριο του '88 τη μέρα που έγινε η μεγάλη πτώση ήταν πάνω από 1000 άτομα εδώ, συνέχισε.*

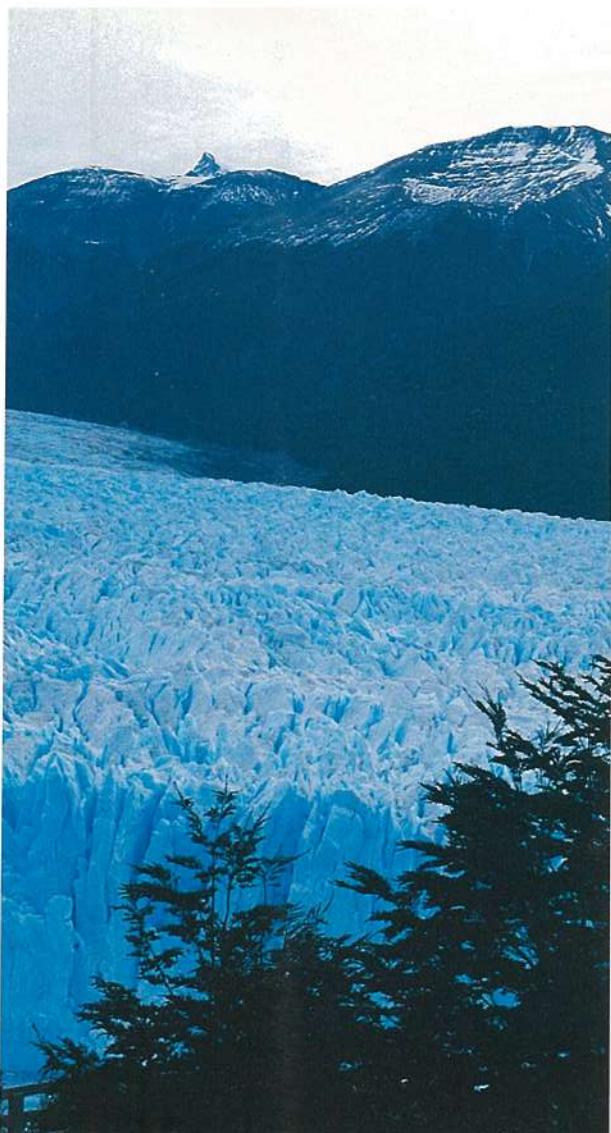
"*Θα πρέπει να ήταν συγκλονιστικό*", μονομόγνοα.

-*Πρέπει να δεις τη βιντεοκασέττα. Θα στη δειξω το βράδυ.*

Πέρασε αρκετή ώρα σιωπής. Κάποια στιγμή άρχισε και πάλι η πτώση μικρών κομματιών από το μέτωπο του παγετώνα. Ετοιμάστηκα γιά κάτι μεγαλύτερο. Και πραγματικά, μετά από αρκετή ώρα υπομονής είχα την τύχη να δω την πτώση ενός μεγάλου κομματιού. Κρίνοντας από τη βούτη της πτώσης εκείνων των κομματιών που δύο μεγάλα και να ήταν δεν συγκρίνονταν ούτε στο επλάχιστο με την πτώση του '88 δεν μπρέσα να μην ανατριχίσω στη σκέψη της αναπογιάς του θορύβου.

Οι γραφές πλένε ότι η βούτη την ώρα που γκρεμίζοταν το μέτωπο του παγετώνα ήταν τέτοια που ακούστηκε καθαρά μέχρι το Calafate, 82 χιλιόμετρα μακριά!

Βυθίστηκα και πάλι στη σιωπή μου γιά ώρα πολλή. Πόσο δίκιο είχε ο Viki! Οι πάγοι σε

μεταβλήσσουν. Και ας είναι απλά συμπυκνωμένο χιόνι. Σε αναποδογυρίζουν! Σε κάνουν να ρίχνεις τη "πανοπλία τη σιδερή" και να γίνεσαι μικρούπης και τρωτός. Να γεμίζεις ευαισθησίες και (το βασικότερο) να τις αποδέχεσαι απλά, πιες και είναι το φυσικότερο πράγμα στον κόσμο.

Λίγες στιγμές δίπλα στους παγετώνες, νοιώθοντας την παγωμένη τους αύρα στο δέρμα σου, ταυτίζοντας την ύπαρξή σου με τον απίστευτο όγκο τους και ρέοντας μαζί τους στην αιώνια κίνησή τους για ισορροπία σημαίνει απλά κάθαρον. Κάθαρον και απόλυτη συνειδητότητα της μεγαλοσύνης της Μπτέρας Φύσης.

Το βράδυ ανοίγοντας την πόρτα του Don Diego de la Noche ο Viki με κοίταζε βαθειά στα μάτια. Δεν χρειάστηκε να πούμε τίποτα. Ο Marianno ήρθε δίπλα μου με το τηλεκοντρόλ στο χέρι.

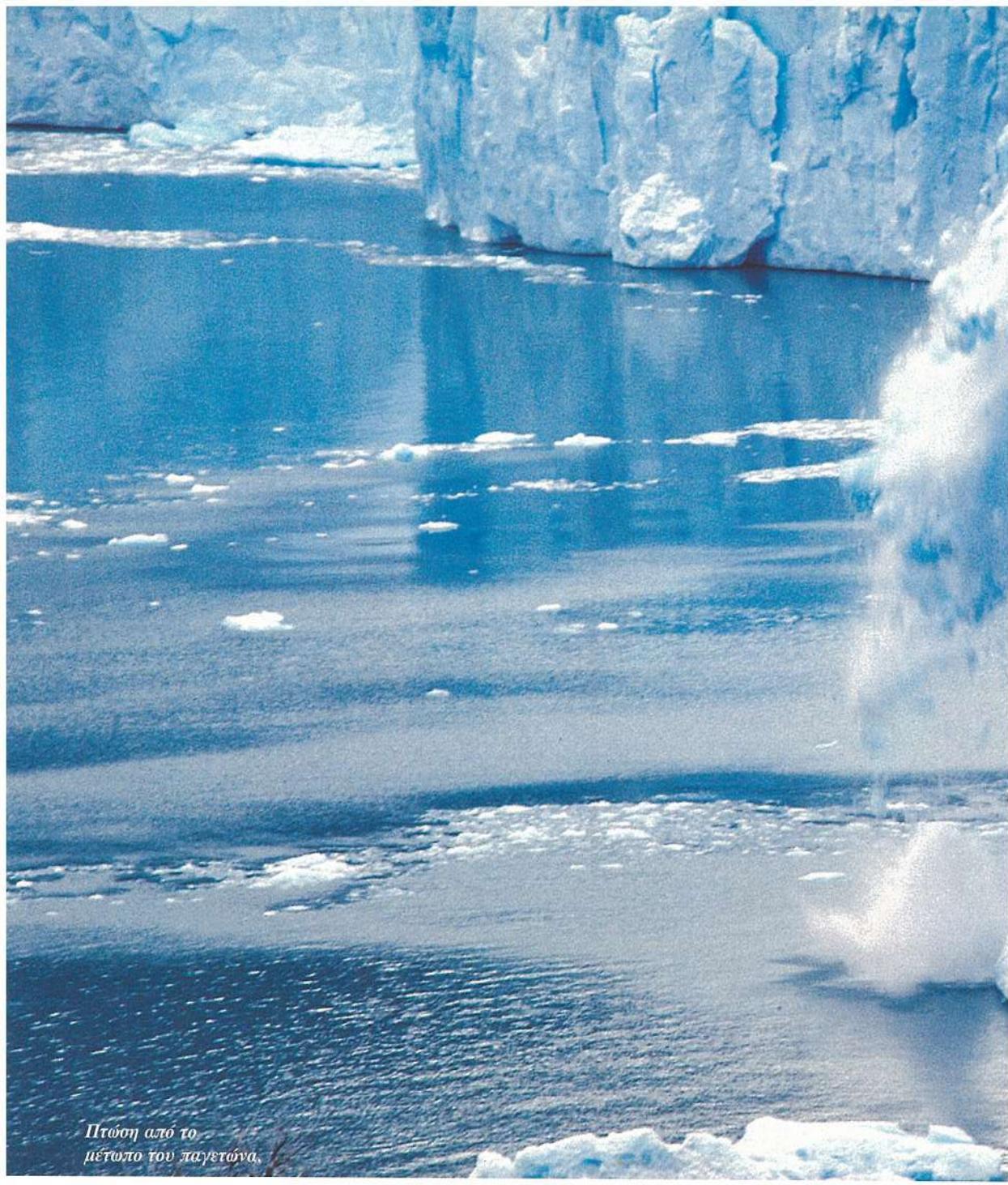

Εξέδρα στη βόρεια πλευρά του Perito Moreno.

To Safari Nautico το μικρό πλοιάριο που μεταφέρει τους επισκέπτες στη νότια πλευρά του παγετώνα από όπου αρχίζει η περιπέτεια της αναρρίχησης είναι πάντα στην ώρα του.

Πρίν μερικά χρόνια υπήρχε και η δυνατότητα να πλησιάσει κανείς τον παγετώνα με ελικόπτερο. Ομως οι ειδικοί θεώρησαν ότι ο θόρυβος και οι διάφοροι αναπόφευκτοι συντονισμοί δημιουργούνταν προβλήματα στο μέτωπο του παγετώνα και έτοι η δυνατότητα αυτή δεν υπάρχει πιά.

*Πτώση από το
μετώπο του παγετώνα.*

Τα φώτα χαμήλωσαν.

Κάθε φορά που το βλέπω κλαιώ, είπε απλά.
Ολα άρχισαν από μιά μικρή τρύπα στη βάση του
μετώπου του παγετώνα που είχε φράξει το
κανάθι. Μιά μικρή τρύπα, που σιγά-σιγά η τρο-
μερή πίεση του νερού του Brazo Rico την έκανε

να μεγαλώνει, να μεγαλώνει για να φτάσει στην
τελική πτώση ενός όγκου πάγου που είχε τις
διαστάσεις ενός τμήματος μεγαλούπολης μή-
κους τεσσάρων πυκνοκατοικημένων τετραγώ-
νων, πλάτους το ίδιο και ύψους κτιρίων 80 μέ-
τρα!! Ποτέ στη ζωή μου δεν είχα νοιώσει τέτοιο

δέος μπροστά σε ένα φυσικό φαινόμενο. Οσοι βρίσκονταν εκεί παρακολουθούσαν εκστατικοί και δίπλα μου τα μάτια του Marianno ήταν υγρά. Του έσφιξα το χέρι. Ενοιωθα ένα μικρό και ανήμπορο πλάσμα σε φάση απόλυτης συνειδητότητας. Τι παραπάνω είμαστε

μπροστά στην απεραντοσύνη της φύσης! Είναι άραγε γραφτό να μη το καταλάβουμε ποτέ;

Τα δάκρυα του Marianno ήταν δάκρυα σεβασμού. Ας ήταν να έφταναν για όλους μας! Ισως τότε να είχαμε κάποιες ελπίδες...